ORTODOKSİA

Ahlakî ve dinî resale

Müdürü mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
TAHTA MİNARE, VODİNA SOKAĞI 42
İstanbul—Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΕ΄ — Σταμπούλ. — Ἰανουάριος 1940. — Τεῦχος 1.

ΑΙ ΑΓΙΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Αἱ ἅγιαι ἑορταὶ τῆς Θείας Ἐπιφανείας ὑψώνουν τὴν ψυχήν μας εἰς προσευχὴν διὰ τὰ πεφιλημένα μας πρόσωπα, ἀνανεώνουν τὸν ἐσωτερικόν μας κόσμον, καὶ ζητοῦν νὰ τὸν ἐξαγνίσουν. Αὐτὴν τὴν σημασίαν ἔχει τό: μία ἁγνὴ Παρθένος γεννᾷ παιδίον νέον τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν. Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ ὁ συμπίπτων ἑορτασμὸς τοῦ νέου χρόνου.

Αἱ ἅγιαι ἑορταὶ μᾶς δίδουν καὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταλάβωμεν βαθύτερον τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Πόσον ὀλίγον ξεύρομεν οἱ ἄνθρωποι νὰ βοηθηθῶμεν ἀπὸ τὴν θείαν ἀγαθωσύνην, ἐνῷ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀντλήσωμεν ἀπὸ αὐτὴν ἀμυθήτους θησαυρούς! Εἴμεθα ἐστραμμένοι μονάχα πρὸς τὴν ζωὴν αὐτήν, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μία προε-

τοιμασία διὰ τὴν ἄλλην ζωήν. Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνεται ἡ κοίτη τῶν ἡμερῶν μας, αἱ ὁποῖαι περνοῦν ὡσὰν ρυάκι. Κάθε χρόνος τῆς ζωῆς μας ποὺ περνᾷ θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς κάμνῃ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν περισσσότερον ἱεράν, σοβαράν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα κάθε νέου χρόνου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔρχεται, αὐτὸ εἶναι τὸ φῶς κάθε μεγάλης ἑορτῆς τῆς Πίστεώς μας. Ἂν κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον ἤμεθα ἐστραμμένοι πρὸς τὴν ἄλλην ζωήν, θὰ ᾐσθανόμεθα τὸν Θεὸν ζωντανόν, καὶ θὰ ἐστάλαζεν εἰς τὴν ψυχήν μας γαλήνη, χαρά. « Ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα.» (ψαλμ. 83, 3).

Εἴμεθα φύλλα ποὺ τρέμομεν εἰς τὸν ἄνεμον. Τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῶν ἁγίων ἑορτῶν, ὅπου ἑνώνομεν τὰς χεῖράς μας εἰς προσευχήν, περικλείοντες ἐντὸς αὐτῶν τὰς ἀφοσιώσεις καὶ τὰ παράπονά μας, τὰς φροντίδας μας καὶ τὴν μυστικὴν κραυγήν, ἂς ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἦλθε κοντά μας καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος, τὴν καταπραΰνσιν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν. Νὰ Τὸν παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς χαρίσῃ μίαν ὥραν ἀπὸ τὴν αἰωνιότητά Του, μίαν λέξιν ἀπὸ τὴν σιωπήν Του.

Εἶναι πλησίον μας ὄχι μὲ τὴν λάμψιν, τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὸ Ὄρος τὸ Θαβώρ, οὔτε μὲ τὰς σάλπιγγας τῶν ἀγγέλων τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ἀλλὰ μὲ τὰ σπάργανα τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεέμ, μὲ τὴν ἐμπροσθέλλαν τοῦ ἐργάτου τοῦ πτωχοῦ, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπὶ τριάκοντα ἔτη εἰς τὴν Ναζαρέτ, μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν.

1—1—40.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΚΑΙ ΝΑΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1453 ΚΑΙ ΕΞΗΣ

3) Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

«Καὶ ***εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν*** ἔφθασε καὶ ὁ κὺρ Ἱερεμίας ἀπὸ τὴν Ρόδον καὶ ηὗρε τὴν Ἐκκλησίαν σμαγίδι καὶ ἔκλαυσε πολλὰ καὶ ἐὰν τὸ ἤξευρε δὲν ἤρχετο, μόνον ἀπέμεινεν εἰς τὴν Πάτμον· λοιπὸν ἐκάθισεν εἰς τὰ ***ὀσπήτια τῶν Βλάχων*** καὶ ***ἐκεῖ*** ἐσυναθροίσθησαν καὶ ἀπεφάσισαν συνοδικῶς νὰ ὑπάγῃ ὁ Θεόληπτος εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὁ Μονεμβασίας εἰς τὴν Ρωσσίαν, ὁ Παχώμιος εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν διὰ τὰ ***χρέη***· πλὴν ὁ Ἱερεμίας εἶπε νὰ ὑπάγῃ σωματικῶς μὲ τὸν Μονεμβασίας.... ». Ταῦτα κατὰ τὸν Χρονογράφον. [1])

Συνάγεται ἐν πρώτοις ὅτι ὁ Ἱερεμίας ἀνακληθεὶς ἐκ τῆς ἐν Ῥόδῳ ἐξορίας αὐτοῦ κατέφθασεν εἰς βασιλεύουσαν εὐθὺς μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Παμμακαρίστου καὶ τὴν μετατροπὴν αὐτῆς εἰς τέμενος, καὶ δὴ ὡρισμένως ἐὰν μὴ κατὰ Φεβρουάριον, πάντως ὅμως κατὰ ***Μάρτιον 1587*** [2]). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠρνεῖτο νὰ ἀναδεχθῇ ἐκ νέου τὰς εὐθύνας τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, ὕστερον ὅμως ἐνέδωκε «καὶ χεῖρα ἐφίλησε καὶ τὸν θρόνον αὐτῆς τὸν πατριαρχικὸν ἀνεδέξατο καὶ ἀνέλαβε». [3]) — Δεύτερον ὅτι ὁ Ἱερεμίας, ἄγνωστον διὰ τίνας λόγους, προετίμησε τὰ ***ὀσπήτια τῶν Βλάχων***. Ταῦτα χρονολογούμενα ἀπὸ τῶν πρώτων δεκαετιῶν τοῦ ις΄. αἰῶνος καὶ κατὰ καιροὺς αὐξανόμενα διὰ προσθήκης καὶ ἄλλων ἐξαρτημάτων, ἦσαν ἰδιόκτητα κτίρια τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας χρησιμοποιούμενα κατὰ τὴν ἐν ΚΠόλει κατὰ καιροὺς διαμονὴν αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, καὶ γνωριζόμενα μεταγενεστέρως ***ὡς Βλὰχ Σεράγιον*** [4]), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οὐχὶ καὶ τόσον μακρὰν κείμενον ***Μπογδὰν Σεράγιον***, τὸ ἔχον μὲν ἐπίσης σύγχρονον τὴν προέλευσιν καὶ παρομοίαν τὴν σύνθεσιν, χρησιμοποιούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων Μολδα-

---

[1]) *Κ. Ν. Σάθα* βιογραφ. σημείωμα περὶ Ἱερεμίου Β΄. Ἀθῆναι. 1870. σ. 16·

[2]) Ἐπανορθοῦμεν προγενεστέραν γνώμην ἡμῶν περὶ ἐπανόδου τοῦ Ἱερεμίου εἰς βασιλεύουσαν κατὰ τὸ θέρος ἢ φθινόπωρον τοῦ 1586 (***Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ*** συμβολὴ εἰς τοὺς πατρ. καταλόγους ΚΠόλεως μέρος Α΄. ΚΠολις, 1935 σ. 53. — ***Ὀρθοδοξία*** περιοδ. θρησκευτ. ἐν ΚΠόλει ἔτος Θ΄. (1934) σ. 181).

[3]) ***Σάθα*** ὡς ἀνωτ. σ. 161. 163. 166. 191. — ***Σάρδ. Γερμανοῦ*** ὡς ἀνωτ. σ. 54. — ***Ὀρθοδοξία*** ὡς ἀνωτ. σ. 181.

[4]) Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βοεβόδα Neagoe Basarab (1512 — 1521) ἡ Βλαχία ὑπετάγη ἀναγνωρίσασα τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν. Τὸν Basarab διεδέχθη ἐπ' ὀλίγον (1521) ὁ βοεβόδας Vlad, ὅστις ἐκβληθεὶς τῆς ἀρχῆς ἦλθεν εἰς ΚΠολιν

βίας καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν κατὰ τὴν ἐν βασιλευούσῃ διαμονὴν ἀμφοτέρων [5]). Μήπως ἆρά γε εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κατηγορίαν ἀνῆκον καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ πρ. βοεβόδα Μολδαβίας Ἰωάννου Πέτρου δωρηθέντα τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ κατὰ Ἰανουάριον 1580 καὶ ἴσως ἐκεῖ που πλησίον κείμενα ***ὀσπήτια***; [6]). Διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐν τοῖς ***βλαχικοῖς*** ὀσπητίοις ἐνοικούντων ἑκάστοτε ἡγεμόνων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν ὑφίστατο καὶ μικρὸς εὐκτήριος οἶκος τιμώμενος ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς ***Θεομήτορος***. Περὶ τούτου μαρτυρεῖ σύγχρονος (1593) κατάλογος τῶν ἐν ΚΠόλει ἱ. μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν καταρτισθεὶς ὑπὸ τοῦ

διαμένων ἐφεξῆς ἐν αὐτῇ καὶ λαμβάνων σύνταξιν. Ἡ ὑποταγὴ συνεπληρώθη ἐπὶ τοῦ βοεβόδα Radu dela Afumati (1521 — 29), ἀπελθόντος προηγουμένως εἰς βασιλεύουσαν καὶ συνδιαλλαγέντος πρὸς τοὺς Τούρκους. Ἔκτοτε χρονολογεῖται καὶ ἡ ἐν ΚΠόλει ἐγκατάστασις Βλάχων ἡγεμόνων ἐν ἰδίοις αὐτῶν οἰκήμασι, κειμένοις κατὰ τὸν Ταχτά — Μιναρὲν καὶ γνωριζομένοις ὑπὸ τὸ ὄνομα: ***Βλὰχ Σεράγιον***, (Ἱστορία τῆς ὀθωμ. αὐτοκρατορίας ὑπὸ ***Ἰ. Χάμμερ***, ἐξελληνισθεῖσα ὑπὸ Κ. Σ. Κροκιδᾶ, τόμ. Γ΄. Ἀθῆναι. 1872 σ. 384 — Documente privitoare la Istoria Româ nilor culese de *Eudoxiu de Hurmusaki* vol. XIII΄. de A. P. Kerameus. Bucuresti 1909 σ. 335).

[5]) Ἐπὶ βοεβόδα Bogdan III΄. (1504 — 1517) ἀνεγνωρίσθη ἡ τουρκικὴ κυριαρχία ἐπὶ τῆς Μπογδανίας ἢ Μολδοβλαχίας ἢ Μολδαβίας. Ὁ βοεβόδας Petre Rareş (1527 — 1538) ἐλθὼν εἰς ΚΠολιν ἠξιώθη μεγάλων τιμῶν λαβὼν ἅμα καὶ τὴν ἄδειαν ὅπως κτίσῃ ἴδιον μέγαρον, τὸ γνωστὸν μετέπειτα ὡς ***Μπογδὰν Σεράϊον***. (***Χάμμερ*** ὡς ἄνωτ. Γ΄. 390 — ***Χουρμουζάκη*** ὡς ἄνωτ. XIII΄. σ. 337 — ***Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ.*** ΙΖ΄. 301. 679 — ***Σ. Α. Σιδερίδου*** παρατηρήσεις κλπ. ἐν ΚΗ΄. τόμῳ σελ. 130 τοῦ περιοδ. τοῦ Ἑλλ. Φ. Συλλόγου ΚΠόλεως — A. D. Xénopol, histoire des Roumains de la Dacie Trajane. Paris. 1896. τόμ. Ι΄.σ, 297—Ἡ ΚΠολις, ὑπὸ ***Σκαρλ. Βυζαντίου*** Α΄. Ἀθῆναι. 1890 σ. 575).

[6]) ***Ὁ Ἰωάννης Πέτρου*** βοεβόδας δὲν εἶνε ὁ ***Γιάγκουλ Σάξων***, υἱὸς νόθος τοῦ ***Πέτρου βοεβόδα Ράλη***, ὁ ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τῆς Ὑ. Πύλης βοεβόδας Μολδαβίας ἀντὶ τοῦ ***Πέτρου Μίρτζα τοῦ Χωλοῦ***, (***Σ. Α. Σιδερίδου*** ὡς ἄνωτ σ. 130 — ὅρα καὶ ***Χάμμερ*** ὡς ἄνωτ. Ε΄. σ. 289, 290), ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ ***Πέτρος ὁ Χωλός***, ὁ τρὶς ἡγεμονεύσας: ἅπαξ μὲν ἐν Βλαχίᾳ (1559 — 67) καὶ δὶς ἐν Μολδαβίᾳ (1574—80 καὶ 1584—91), ὁ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ Μητροφάνους καλούμενος καὶ ἁπλῶς ***Πέτρος βοεβόδας*** ἄνευ τῆς λέξεως: ***Ἰωάννης***, ὁ φιλοξενήσας δὲ τῷ 1589 ἢ 1590 τὸν Ἱερεμίαν ἐπιστρέφοντα ἐκ Ρωσσίας (*N. Jorga* Byzance après Byzance. Bucarest. 1935. σ.141 — ***Σάθα***, ὡς ἄνωτ. σ. 18).

. — Μητροφάνης Γ.΄ διὰ πατρ. καὶ συνοδ. γράμματος ἀπὸ Ἰανουαρίου 1580 πληροφορεῖ ὅτι « ***ὁ περιφανέστατος καὶ χριστιανικώτατος αὐθέντης ποτὲ πάσης Μπογδανίας κύριος Ἰωάννης Πέτρος βοεβόνδας***..... ἐγκαρδίως καὶ ὁλοψύχως ἀφιέρωσιν ἐποιήσατο καθόλου τῶν ***ὀσπητίων αὐτοῦ*** τῶν ἰδιοκτήτων τῶν ***ποτὲ τοῦ Ράλη*** καὶ ἀνέθετο ταῦτα καὶ ἀφιέρωσεν ***ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ καὶ πατριαρχικῷ τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας***, ὡς τὸ δοθὲν αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς γράμμμα καὶ τὸ χοδζέτιον δηλοποιεῖ, ὥστε ἔχειν τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ τῶν τε μακαρίων γονέων αὐτοῦ, τῆς κυρίας συζύγου καὶ τῶν φιλτάτων τέκνων ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἀκατάπαυστον καὶ ὡς εἰπεῖν αἰώνιον· ἔχοι δ᾽ ἐπ᾽ ἀδείας τοῦτο καὶ μόνον ὁ αὐτὸς κύριος Πέτρος βοεβόνδας, ***ὅτε σὺν Θεῷ εἰς ΚΠολιν ἔρχηται, καταλύειν καὶ κονεύειν ἐν τοῖς ὀσπητίοις αὐτοῖς καὶ μένειν ἀνεμποδίστως καὶ τὴν χρῆσιν ἔχειν αὐτῶν τῶν ὀσπητίων, ἄλλων προ-***

ρώσσου **Τρύφωνος Κορομπέϊνικωφ** καὶ ἀναγράφων σὺν ἄλλαις καὶ τὴν ἐκκλησίαν « ***Θεοτόκου***, ***Παλάτια*** » 7), διάφορον καὶ καθ' ἡμᾶς τῆς ἐν ἄλλῳ συγχρόνῳ (1604) καταλόγῳ τοῦ ἀθηναίου ***Ἀντωνίου Πατεράκη*** ἀναφερομένης: « ***Παναγία***, ***Πέτρου βοεβόδα ἐκκλησία*** » 8) — Τρίτον ὅτι ***ἐκεῖ***, δηλ. ἐν τοῖς ὀσπητίοις τῶν Βλάχων συνεκροτοῦντο, προκαθημένου τοῦ Ἱερεμίου, συνοδικαὶ συνεδρίαι καὶ ἐλαμβάνοντο ἀποφάσεις ἀναφερόμεναι πρωτίστως μὲν εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῶν ὑπερόγκων χρεῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ γενικῶς εἰς τὴν διευθέτησιν πάσης ἄλλης φύσεως ζητημάτων αὐτῆς. Δυσκολία τις ἐμφανίζεται ὡς πρὸς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν « ***ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀπὸ Ρόδου ἐλεύσεως*** » τοῦ

τιμώμενος ὡς εὐδιάκριτον· ἔσται δὲ ἡ ἀφιέρωσις αὕτη μόνιμος, διηνεκὴς καὶ τελεία ὡς πρὸς Θεὸν γεγονυῖα ἐν τῇ μονῇ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.... ». (***Νομικὴ Συναγωγὴ*** χειρόγραφος ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ Ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ φ. 273αβ — ***Μαν. Γεδεὼν*** χρονικὰ τοῦ πατρ. οἴκου καὶ ναοῦ. ΚΠολις 1884 σ. 144 — Documente.... ***Χουρμουζάκη*** ὡς ἄνωτ τόμ. XIV'. μέρος α'. Bucuresti 1915 σ. 47. — ***Ξ. Χ. Σιδερίδου*** ὡς ἄνωτ. σ. 130).

7) Ὁ Τσάρος τῆς Ῥωσσίας Ἰωάννης ὁ Τρομερὸς ἀπέστειλε τῷ 1582 εἰς Ἀνατολὴν ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν: Ἰ. Μισένην, Τρύφωνος Κορομπέϊνικωφ καὶ Γ. Γρέκωφ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως διανείμῃ ἐλέη εἰς μνημόσυνον τοῦ θανόντος διαδόχου αὐτοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀφιχθεῖσα εἰς ΚΠολιν τὸν Ν/βριον ἰ. ἔ. διέμεινεν ἐν αὐτῇ, μεταβᾶσα δὲ καὶ εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐπανῆλθεν εἶτα εἰς Μόσχαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰ. Τρομεροῦ ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Θεόδωρος ἀπέστειλε τῷ 1593 εἰς Ἀνατολὴν νέαν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν: Τρύφωνος Κορομπέϊνικωφ καὶ Μιχ. Ὀγάρκωφ πρὸς τὸν σκοπὸν διανομῆς ἐλεῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπὶ τῇ γεννήσει θυγατρὸς αὐτοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀφιχθεῖσα εἰς ΚΠολιν κατ' Ἀπρίλιον ἰ. ἔ. διένειμεν 1760 χρυσᾶ νομίσματα εἰς τὰς μονὰς καὶ τὰς ἐνοριακὰς ἐκκλησίας ΚΠόλεως. Παραμείνασα ἐν αὐτῇ μῆνας τέσσαρας ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκεῖθεν μέσον ΚΠ. ἐπανῆλθεν εἰς Μόσχαν. Ὁ Τρ. Κορομπέϊνικωφ συνέταξεν ***Ὁδοιπορικὸν*** ἀναφέρων ὀνομαστὶ τὰς ὡς ἄνω μονὰς καὶ ἐκκλησίας. (***Ὀρθόδοξος Παλαιστινὴ Συλλογή***, Πετρούπολις 1888 τεῦχ. 27 — ***Νέα Σιὼν*** ἐκκλ. περιοδ. Ἱεροσολύμων, ἔτος ΚΖ'. 1935 σ. 383 ἑξ. — ***Ξ. Σιδερίδου*** ὡς ἄνωτ. σ. 126).

8) ***Ξ. Α. Σιδερίδου*** ὡς ἄνωτ. σ. 121. Τινὲς (***Κεραμεὺς*** αὐτόθι σ. 121. 123. καὶ ἐν ***Ἐκκλ. Ἀληθ.*** Κ'. 524. 560 — ***Σιδερίδης*** ὡς ἄνωτ. σ. 130. ***Γεδεὼν*** ὡς ἄνωτ. σ. 71) θεωροῦσι τὴν ἐκκλησίαν τῆς ***Παναγίας τοῦ Πέτρου Βοεβόδα*** ὡς τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ***Παναγίας τῶν Παλατίων***. Ὁ *A. M. Schneider* (Byzance Vorarbeiten zur Topographie u. archéologie der Stadt Berlin, 1936. σ. 44) θεωρεῖ τὴν α' διάφορον τῆς β', ἱδρυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βοεβόδα Πέτρου ***Ραρὲς*** (1527 — 38) καὶ ταυτιζομένην πρὸς τὴν παρὰ Du Cange ἀναφερομένην ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου τοῦ Μπογδὰν Σεραΐου (***Σιδερίδου*** ὡς ἄνωτ. σ. 127). Πρὸς τὴν γνώμην τοῦ *Schneider* συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς. Σημειωτέον ὅτι ὁ κατάλογος τοῦ *Du Cange* (1680) διαστέλλει σαφῶς τὰς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου φερομένας δύο ταύτας ἐκκλησίας σημειῶν: ἐκκλησίαν Θεοτόκου *in Saraio Walachiae* καὶ ἐκκλησίαν Θεοτόκου *Saraii Bogdaniae*. Ἐπίσης καὶ ὁ κατάλογος τοῦ *Thomas Smith*

Ἱερεμίου, ὁ μητροπολίτης πρ. Κορίνθου Λαυρέντιος ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχε συνοδικῶς « ***ἔνδον τῆς οἰκίας τοῦ Χαμάλογλη*** » τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ [9]). Ἐὰν δηλ. ἡ οἰκία αὕτη, ἐν ᾗ συνῆλθεν ἡ σύνοδος, ἦτο ***ἰδιωτικὴ*** καὶ ὅλως διάφορος τῶν βλαχικῶν ὀσπητίων, καὶ τότε παραδεκτέον ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν διαρκὴς καὶ μόνιμος κατοικία τοῦ Ἱερεμίου, ἢ ἦτο οἱονεὶ ***ἐξάρτημά*** τι ἐκείνων καὶ τότε ἡ δυσκολία αἴρεται ἀφ᾿ ἑαυτῆς.

Τὸν Ἱερεμίαν ἀπησχόλει βαθύτατα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποκτήσεως νέου πατριαρχείου, ***οἴκου*** δηλ. πρὸς ἐγκατάστασιν τοῦ πατριάρχου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ καὶ ***ναοῦ*** διὰ τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐκκλ/ικὰς ἀνάγκας. Ὡς γνωστόν, μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Παμμακαρίστου « ***ἔμεινεν ὁ πατριάρχης ἄνευ ἐκκλησίας τε καὶ πατριαρχείου καὶ διεσκορπίσθησαν οἵ τε ἀρχιερεῖς καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρχικοὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως*** » καὶ μόνον « ἐγλύτωσεν ὁ Νικηφόρος βιβλία, εἰκόνας, λείψανα καὶ ἄλλα ὅσα ἦσαν μέσα » [10]). Ὡσαύτως κατ᾿ ἄλλην σύγχρονον πληροφορίαν, οἱ ἐκβληθέντες ἐκ τῆς Παμμακαρίστου κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ « ***τὸ πᾶν ἀφέντες ᾤχετο ἕκαστος οἴκαδε***, λαβόντες δὲ τά τε ἱερὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ ἱερὸν τῆς ὁσίας (= Παρασκευῆς τῆς Νέας, τῆς ἐξ Ἐπιβατῶν) λείψανον, κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι ***κατέθεντο ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῷ εἰς Διπλοφάναρον λεγομένῳ***.[11]) ». Ἀναφέρεται προσέτι ὅτι παρεχωρήθη τῷ Ἱερεμίᾳ ***ἄλλος τόπος*** ἐφ᾿ οὗ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κτισθῇ τὸ νέον πατριαρχεῖον. Τὴν σχετικὴν πληροφορίαν θὰ ἀκούσωμεν κατωτέρω καὶ παρ᾿ αὐτοῦ τούτου τοῦ πατριάρχου (21 Ἰουν. 1588), ἔχομεν ὅμως ἀναφερομένην αὐτὴν καὶ ὑπ᾿ ἄλλου τινός. Στέφανος Λάσκαρις, ὁ Κύπριος, ἐφοδιασθεὶς διὰ συστατικῆς ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου, ἀπὸ 1 Ἰαν. 1588, πρὸς τὸν Μαρτῖνον Κρούσιον ἦλθεν ἐκ Φαμαγούστης εἰς Τυβίγγην καὶ ἐπεσκέφθη αὐτὸν τῇ 31 Ἰανουαρίου 1589. Μαρτῖνος ὁ Κρούσιος σημειοῖ τὰ ἑξῆς: « habens (ὁ Στέφανος) testimonium 1 Jann 1588 Hieremia nomine scriptum : quia huic Patriar-

---

(1669) διακρίνει τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας ὀνομάζων τὴν μὲν πρώτην : ἐκκλησίαν τῆς ***Παναγίας***, τὴν δὲ δευτέραν: ἐκκλησίαν τοῦ ***ἁγίου Νικήτα***, πάντως λελανθασμένως ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ταύτην. (***Σιδερίδου*** ὡς ἀνωτ. σ. 126).

[9]) ***Σάθα*** ὡς ἀνωτ. σ. 182.

[10]) ***Ἀθ. Κ. Ὑψηλάντου*** τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν. ΚΠολις. 1870 σ. 123. — ***Σάθα*** ὡς ἀνωτ. σ. 16.

[11]) ***Α. Π. Κεραμέως*** ἀνάλεκτα ἱεροσολυμ. σταχυολογίας. Πετρούπολις. 1891. τόμ. Α΄. σ. 452.

chatus iam fuerat redditus. Monasterium autem B. Virginis τῆς Παμμακαρίστου, in quo antehac habituerat, par Sultanu fuit ereptum, templi turcici faciendi causa: *et alius locus, ubi edificaret, consessus* » [12]. Ἀλλὰ τὸν Ἱερεμίαν ἐνδιέφερε κυρίως τὸ ***πῶς*** θὰ ἐκτίζετο τὸ νέον πατριαρχεῖον· διότι προκειμένου περὶ τοῦ ***τόπου***, ὁ πατριάρχης θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξεύρῃ τοιοῦτον καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ πράγματα καὶ ἐν οἷς διέμενεν ὀσπητίοις τῶν Βλάχων, ἔχων μάλιστα καὶ ναὸν ἐπώνυμον τῆς Θεομήτορος καὶ ὑπενθυμίζοντα τὸν προσφιλῆ αὐτῷ ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, ἐνῷ προκειμένου περὶ τῶν ***ὑλικῶν μέσων*** πρὸς οἰκοδομὴν εὑρίσκετο εἰς ἀφαντάστως στενόχωρον οἰκονομικὴν θέσιν, διὰ τοῦτο καὶ εἷς σοβαρὸς λόγος πρὸς μετάβασιν αὐτοῦ εἰς Ρωσσίαν διὰ λογίαν ὑπῆρξε, πρὸς τῇ ἀποσβέσει τῶν χρεῶν, καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις νέου πατριαρχείου.

Ἀρχὰς Μαΐου 1588 ὁ πατριάρχης ἀναχωρήσας ἐκ ΚΠόλεως ἀφίκετο μετὰ συνοδείας διὰ μέσου Βλαχίας, Μολδαβίας, Λεχίας καὶ Λιθουανίας εἰς Μόσχαν τῆς Ρωσσίας τῇ 13 Ἰουλίου ἰ. ἔ. [13]), γενόμενος ἐπισήμως δεκτὸς τῇ 21 ἰ. μ. καὶ ἔ. ὑπὸ τοῦ Τσάρου Θεοδώρου Ἰβάνοβιτς καὶ αὐθημερὸν ὑπὸ τοῦ μέγα ἰσχύοντος γυναικαδέλφου αὐτοῦ Βογιάρου Βόριδος Γουδουνόφ. Εἰς τὸν δεύτερον τοῦτον, ἐρωτήσαντα σχετικῶς, ὁ πατριάρχης ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

«..... ὁ σουλτάνος ἀπέβαλεν αὐτόν (= τὸν Θεόληπτον) καὶ ἐλήστευσε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἅπασαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν οἰκοδομήν, καταστήσας ἐν αὐτῇ ***μετσίτιον*** καὶ μετεκάλεσε καὶ ἐμὲ ἵνα γείνω καὶ αὖθις πατριάρχης. Ἀφιχθεὶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν εἶδον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ἠφανισμένην καὶ ἀνεγειρόμενον ἐν αὐτῇ μετσίτιον, ἅπασαν τὴν κληρονομίαν διηρπαγμένην καὶ τὰ κελλία ἠρειπωμένα·

---

[12]) *Martini Crusii* Annales Suevici, Francforti, MDXCIV σ. 821 — ***Περ. Γ. Ζερλέντου*** σημειώματα περὶ Ἑλλήνων ἐκ τῶν Μ. Κρουσίου Σουηκικῶν χρονικῶν. Ἀθῆναι. 1922. σ. 29. — ***Μ. Ἡλιουπόλεως Γενναδίου*** σημειώσεις περί τινων ναῶν ἐν ΚΠόλει.... ἐν ***Ὀρθοδοξίᾳ*** ΙΑ΄. 1936. σ. 400.

[13]) Κατὰ σχετικὸν ἔμμετρον σημείωμα τοῦ ἐν Λεμβέργῃ διατρίβοντος τότε ἀρχ/που Ἐλασσῶνος Ἀρσενίου, τοῦ συνοδεύσαντος ἐκεῖθεν τὸν Ἱερεμίαν κατὰ τὸ εἰς Μόσχαν ταξείδιον αὐτοῦ, ἐν συνδυασμῷ δὲ καὶ πρὸς ἄλλας πληροφορίας ὁ πατριάρχης τῇ 20 Μαΐου 1588 εὑρίσκετο ἐν ***Ζαμόσκι*** (Ζαμότς), ἐκεῖθεν μεταβὰς εἰς ***Μπερέστι*** (Μπρέστ - Λιτόφσκ), μετὰ πενθήμερον ταξείδιον εἰς ***Βίλναν***, ἔνθα διέμεινε 12 ἡμέρας καὶ μετὰ δεκαήμερον ὁδοιπορίαν εἰς ***Ὄρσαν***, ἐκεῖθεν εἰς ***Σμολέσικον*** (Σμολένσκην) καὶ μετὰ διαμονὴν ἐκεῖ ἱκανῶν ἡμερῶν καὶ μετὰ πορείαν 10ήμερον ἔφθασεν εἰς Μόσχαν τῇ 13 Ἰουλίου ἰ. ἔ. (***Σάθα*** ὡς ἄνωτ. σ. 34 ἑξ. — Ἱστορία τῆς Ρωσσ. Ἐκκλησίας ρωσσιστί, μεθερμ. ὑπὸ ***Θεοδ. Βαλλιάνου***. Ἀθῆναι. 1851. σ 322. 325).

Τότε ἔπεμψε πρός με ὁ σουλτάνος ***ἵνα κτίσω τὴν πατριαρχικὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ κελλία ἐπὶ ἄλλου τόπου τῆς βασιλευούσης, ἐγὼ δὲ νὰ κτίσω δὲν εἶχόν πως***· ὅσα χρήματα ὑπῆρχον, ὅλα διηρπάγησαν. Καὶ ἐγώ, τῇ ἀποφάσει τῆς συνόδου, παρεκάλεσα τὸν σουλτάνον ὅπως συγχωρήσῃ μοι νὰ ὑπάγω, ***χάριν ἐλέους ὑπὲρ τῆς ἐκκλ/κῆς οἰκοδομῆς,*** εἰς τὰ χριστιανικὰ βασίλεια· αὐτὸς δὲ ἀφῆκέ με. Ἐγὼ δὲ ἀκούων περὶ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἄνακτος ὑμῶν, ἦλθον ἐνταῦθα ἵνα ἴδω τοὺς βασιλικοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ***χάριν ἐλέους,*** ὅπως ὁ ἄναξ ὑμῶν συνδράμῃ ἡμᾶς.... » 14).

Ἐκ τούτων καταφαίνεται πράγματι ὅτι τὸ ταξείδιον τοῦ Ἱερεμίου εἰς Ρωσσίαν ἀπέβλεπεν ὄχι μόνον γενικῶς εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τῶν χρεῶν, ἀλλ' ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ νέου πατριαρχείου. Τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖται καὶ ἄλλοθεν. Ἰάκωβος Μηλοήτας ὁ Πάτμιος, ὁ συνοδεύσας τὸν Ἱερεμίαν κατὰ τὴν διὰ Μολδαβίας διέλευσιν αὐτοῦ, γράφων ἐκ Κρακοβίας - ἀπὸ 5 8)βρ. 1588 - πρὸς τὸν αὐτὸν Μαρτῖνον Κρούσιον ἐπληροφόρει ὅτι « τὸ πατριαρχεῖον ΚΠόλεως κατελήφθη καὶ ἐκτίσθη ἐκεῖ ἀντ' αὐτοῦ τσαμίον.... τούτου ἕνεκα ἐπορεύθη ὁ Ἱερεμίας εἰς Μοσχοβίαν, κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον, ***ἵνα λάβῃ βοήθειαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς οἰκοδόμησιν νέου πατριαρχείου*** ... », τὰ αὐτὰ δὲ ἀπὸ 6 ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους ἔγραφε καὶ πρὸς τὸν ἐν Νυρεμβέργῃ φίλον αὐτοῦ Ἰωακείμ Καμεράριον.15) Ὡσαύτως καὶ ὁ ἐξ Ἄρτης Κοσμᾶς Παπαδάτος, ἐπισκεφθεὶς ἐν Τυβίγγῃ τὸ δεύτερον - 7 Φεβρ. 1589 - τὸν Μ. Κρούσιον, ἐπληροφόρει τὰ αὐτά. « Ait:τὸ τῆς Παμμακαρίστου πατριαρχεῖον à Turcis mutatum esse in templum turcicum. *Hieremian egressum esse ad exteros, corrogatum pecunias ad alium patriarchium aedificiendum*· ἐλεύσεσθαι καὶ δεῦρο... ». 16)

Κατὰ Μάϊον 1589 ἀναχωρῶν ἐκ Μόσχας ὁ πατριάρχης, ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς βασιλεύουσαν, ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ ὡς ἄνω Βογιάρου Γοδουνὸφ ἀνακοινοῦντος τὰ ἑξῆς: « Ὁ ἄναξ ἡμῶν ἔγραψε πρὸς τὸν σουλτάνον συντόμως, περὶ δὲ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἐκκλησίας οὐδεμίαν μνείαν ἐποίησεν, ἵνα μὴ λάβῃ οὗτος ἀφορμὴν ὀργῆς κατὰ Σοῦ. Ἐδήλωσα δὲ τῷ εὐσεβεστάτῳ Τσάρῳ καὶ τῇ φιλοχρίστῳ Τσαρίνῃ ***ὅτι***

14) ***Βαλλιάνου*** κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 329. ὅρα καὶ σ. 143.

15) ***Π. Ζερλέντου*** ὡς ἀνωτέρω σ. 31 — *E. Legrand* Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par des grecs aux XV — XVI siècles t. IV, Paris. 1906. p. 305. — *M. Crusii,* Annales Suevici II'. σ. 825 — ***Ἰωάννου Ν. Καρμέρη*** ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰακώβου Παρκεθύμη, ἀνατύπωσις ἐκ τῆς « Ἐκκλησίας », δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθῆναι. 1937. σ. 4. 5. 10.

16) ***Ἠπειρωτικὰ Χρονικά,*** περιοδ. ἐν Ἰωαννίνοις ἔτος Δ'. 1929 σ. 92.

ἤρχισεν ἤδη ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἡ οἰκοδόμησις τῆς Ἐκκλησίας, οὗτοι δὲ ἔπεμψαν ὑπὲρ τῆς ὑγείας αὐτῶν πρὸς Σέ, εἰς ***ἀνέγερσιν τῆς Ἐκκλησίας***, χίλια ῥούβλια... » [17]). Περὶ ***ἐνάρξεως*** τῆς ἀνεγέρσεως πατριαρχικῆς ἐκκλησίας δὲν γνωρίζομέν τι ἀπὸ στόματος τοῦ Ἱερεμίου [18]), ἐκ τῶν κατωτέρω δὲ σημειωθησομένων θέλει καταστῇ φανερὸν ὅτι πράγματι ἡ ἀνέγερσις δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀρχίσῃ, τὸ δὲ μετρηθὲν ποσὸν τῶν χιλίων ῥουβλίων διετέθη πάντως διὰ τὰς μᾶλλον ἐπειγούσας τότε ἀνάγκας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐπιστρέψας ὁ Ἱερεμίας εἰς βασιλεύουσαν τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1590 συνεκάλεσε κατὰ Μάϊον ἰ. ἔτους σύνοδον πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ κατὰ Ἰανουάριον 1589 ἐν Μόσχᾳ ἱδρυθέντος Ρωσσικοῦ πατριαρχείου [19]), ταύτης δὲ ἀποφανθείσης ἀπέστειλε κατὰ Μάϊον 1591 τῷ Τσάρῳ τὸν σχετικὸν Συνοδικὸν Τόμον διὰ τοῦ μητροπολίτου Τυρνόβου Διονυσίου Ράλλη μετὰ καὶ ἰδιαιτέρων γραμμάτων πρὸς τὸν Τσάρον, τὴν Τσαρίναν, τὸν Βογιάρον Γοδουνὸφ καὶ τὸν πατριάρχην Μόσχας Ἰώβ. Τὸν τελευταῖον τοῦτον παρεκάλει ὁ Ἱερεμίας, « ὅπως μοχθήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ (= τοῦ μ)του Διονυσίου) παρὰ τῇ βασιλικῇ λαμπρότητι καὶ φροντίσῃ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ***περὶ τῆς ἁρμοδίας συνδρομῆς, ἣν ὑπεσχέθη ὁ ἄναξ*** ὅτε ἀπέλυσεν αὐτόν, διότι ἔλεγεν, ἐκτὸς τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσσίας οὐδεὶς δύναται νὰ ἀνορθώσῃ τὸ ἠφανισμένον πατριαρχεῖον ». Πρὸς τὸν Βογιάρον Γοδουνὸφ ἀνέφερε τὰ ἑξῆς: « ..... καὶ πάλιν γράφομεν διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον Τσάρον ἡμῶν ἵνα παρέξῃ βοηθήματα καὶ συνδρομὰς βασιλικάς, ὅσας ἐγκρίνει κατὰ τὴν αὐτῷ παρὰ Θεοῦ δοθεῖσαν χάριν, ***καὶ στείλῃ ἡμῖν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ πατριαρχείου τῆς ΚΠόλεως ἓξ χιλιάδας χρυσοῦς*** καὶ ἔσεται νέος κτίτωρ, δηλαδὴ ὁ ἱδρυτὴς τοῦ πατριαρχείου· καὶ διὰ τοῦτο γράφομεν πρὸς τὸ ὕψος Σου, ἵνα φροντίσῃς καὶ ἀσχοληθῇς παρὰ τῷ εὐσεβεστάτῳ Τσάρῳ καὶ τῇ Τσαρίνῃ ὅπως τὸ

---

17) ***Βαλλιάνου*** ὡς ἀνωτ. σ. 356. Ἡ τσαρικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν σουλτάνον Μουρὰτ Γ'. ἐδημοσιεύθη ἐν: ***Μ. Σάρδεων Γερμανοῦ***, συμβολῇ κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 59.

18) Ὁ Ἱερεμίας φέρεται μόνον εἰπὼν τῷ Βογιάρῳ τὰ ἑξῆς: « γράφουσι πρός με μετὰ δακρύων οἱ ἐπίσκοποι καὶ ἅπασα ἡ ἀδελφότης τῆς ἐν ΚΠόλει Ἐκκλησίας ἵνα ἐπανέλθω πρὸς αὐτούς. Εἶνε λοιπὸν καιρὸς νὰ ὑπάγω πάλιν εἰς ἐκείνην τὴν Ἐκκλησίαν..... » (***Βαλλιάνου*** ὡς ἀνωτ. σ. 332).

19) Τῆς συνόδου ταύτης, συνελθούσης ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἱερεμίου, μετέσχον προσωπικῶς οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας Ἰωακεὶμ καὶ Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος καὶ ὑπὲρ τοὺς 90 ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκ. Θρόνου (μητροπολῖται, ἀρχ)ποι καὶ ἐπίσκοποι), οἱ καὶ ὑπογράψαντες τὸν ***Συνοδικὸν Τόμον***. Οὗτος φέρει χρονολογίαν: ***« κατὰ τὸ ,ζ'ηη' ἐν μηνὶ Μαΐῳ, ἰνδικτιῶνος γ' »***. Τινὲς ἀνέγνωσαν: ***ἰνδικτ. ς'***, ἀλλὰ πάντως λελανθασμένως. Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν ***φωτοτυπίαν*** τοῦ Τόμου

ἀγαθὸν τοῦτο ἔργον περαιωθῇ καὶ ἀποκατασταθῇ καὶ τότε ὁ ἐν αὐτῷ οἰκήσων πατριάρχης καὶ οἱ ἐνδεεῖς ἀρχιερεῖς δοξάσουσι τὸν Θεὸν καὶ θέλομεν παρακαλεῖν αὐτὸν ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων Τσάρου καὶ Τσαρίνης, διότι οὗτοί εἰσιν οἱ νέοι ἱδρυταὶ τοῦ νέου πατριαρχείου. Καὶ Σοί, κύριε, εἶνε γνωστὸν ὅτι ὑπεσχέθησαν οἱ εὐσεβέστατοι μονάρχαι, Τσάρος καὶ Τσαρίνα, νὰ παρέξωσι τὴν ἀνήκουσαν βοήθειαν· διότι εἶνε καιρὸς νὰ λάβωμεν τὴν βασιλικὴν χάριν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐξελέξαμεν καὶ ἐστείλαμεν.... τὸν μητροπολίτην Τυρνόβου.... κύριον Διονύσιον.... καὶ δεῖξον αὐτῷ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν προθυμίαν Σου, ἣν τρέφεις πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὡς φιλόχριστος καὶ ἐλεήμων, καὶ περὶ ὅσων γράφομεν πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά Σου ταῦτα ἀποπεράτωσον ἵνα ἀντ' αὐτῶν λάβῃς παρὰ τοῦ Θεοῦ ἑπτάκις ἑβδομήκοντα ἄλλα καὶ εὐχὴν αἰωνίαν.... ». — Πρὸς τὴν Τσαρίναν καὶ ἰδίως τὸν Τσάρον τί ἀκριβῶς ἔγραφε, καταφαίνεται ἔκ τε τῶν πατριαρχικῶν γραμμμάτων πρὸς τὸν Μόσχας Ἰὼβ καὶ τὸν Βογιάρον καὶ ἰδίως ἐκ τῆς τσαρικῆς ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὴν πατριαρχικήν. [20])

Ὁ μητροπολίτης Διονύσιος ἀναχωρήσας ἐκ Μόσχας κατὰ Μάρτιον 1592 ἐγένετο κομιστὴς βασιλικῶν δώρων καὶ γραμμάτων πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν πατριάρχην καὶ τοὺς λοιποὺς τρεῖς πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς,

---

τούτου, εὑρισκομένην εἰς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος *W. Regel* (analecta Byzantinorussica. Petropoli. 1891) παρατηροῦμεν ὅτι ἀνεξαρτήτως τοῦ ἔτους *,ζρη'* (7098=1590), ὅπερ εἶνε καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένον καὶ συνεπῶς ἀπαιτοῦν ἰνδικτιῶνα *γ.'*, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ στοιχεῖον τὸ ἀκολουθοῦν τὴν λέξιν ***ἰνδικτιῶνος*** δὲν εἶνε *ς'*. ἀλλὰ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἐμφανίζεται μὲν ὡς τὸ εἰθισμένον *γ'*., εἶνε ὅμως *γ'*. κατὰ τὴν παλαιοτάτην ἑλληνικὴν ἐμφάνισιν τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου (ὅρα ***Μ. Ἐλλ. Ἐγκυκλοπαιδείαν*** Δ.' 108). Καίτοι δὲ ὁ Τόμος ἀναφέρει μεταξὺ τῶν συναινεσάντων εἰς τὴν ἵδρυσιν Ρωσ. πατριαρχείου πατριαρχῶν καὶ τὸν Ἀλεξανδρείας, ὅμως Π)χης Ἀλεξανδρείας τότε δὲν ὑπῆρχε, τοῦ Σιλβέστρου ἀποθανόντος ἐν Ρόδῳ τῇ ***ιθ'. Φεβρουαρίου 1590,*** τοῦ δὲ Μελετίου Πηγᾶ χειροτονηθέντος ἐν Καΐρῳ τῇ 5 ***Μεταγειτνιῶνος*** ἰ. ἔτους, τοῦ μηνὸς τούτου ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν ***Ἰούλιον,*** κατὰ τὴν νέαν μετὰ τὸν α'. ἢ β'. μ. Χ. αἰῶνα μετάθεσιν τῶν μηνῶν τοῦ ἀττικοῦ ἡμερολογίου, καθὰ ἄλλως τε καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Μελέτιος σημειοῖ ἀλλαχοῦ περὶ τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας αὐτοῦ τῇ ***5 Ἰουλίου 1590*** ὑπὸ τοῦ Π)χου Ἀντιοχείας Ἰωακεὶμ καὶ δύο ἄλλων ἀρχιερέων (***Γερ. Μαζαράκη*** συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ὀρθ. ἐκκλησίας. Ἀλεξ. 1932 σ. 128 — ***Ἀρχ. Ἀθηνῶν Χρυσ.*** Ἱστορία τῆς ἐκκλ. Ἀλεξ. Ἀλεξ. 1935 σ. 638 — ***Ἀγαθ. Νικολάκη*** Μελέτιος ὁ Πηγᾶς. Χανιά. 1903 σ. 71 — ***Νέος Ποιμὴν*** περιοδ. ἐν ΚΠόλει ἔτος Α'. 1919 σ. 143 — ***Μ. Τραπεζ. Χρυσάνθου*** ἡ ἐκκλησία Τραπεζοῦντος. Ἀθῆναι. 1936 σ. 546). Τὸν Τόμον τοῦτον ἐκόμισεν εἰς Μόσχαν τὸ ἐπιὸν ἔτος 1591 ὁ Μ. Τυρνόβου Διονύσιος Ράλλης (***Βαλλιάνου*** ὡς ἀνωτ. σ. 359 καὶ ἑξῆς).

[20]) ***Βαλλιάνου*** ὡς ἀνωτ. 362. 365. 367.

ὡσαύτως δὲ καὶ ἰδιαιτέρων γραμμάτων τοῦ Βογιάρου καὶ τοῦ Μόσχας Ἰὼβ πρὸς τὸν πρῶτον. Ὁ Μόσχας ἀνεκοίνου τῷ Ἱερεμίᾳ ὅτι «ἐνήργησε παρὰ τῷ Τσάρῳ καὶ τῇ Τσαρίνῃ περὶ τῆς κοσμήσεως καὶ τῆς ***ἀνεγέρσεως*** τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ (= τοῦ Ἱερεμίου) ἐκκλησίας». Ὁ Βογιάρος εἰδοποίει περὶ τῶν βοηθημάτων τοῦ Τσάρου, ὁ τελευταῖος δὲ οὗτος ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ γράμματι ἐσημείου τὰ ἑξῆς: «Ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης καὶ ἅπασα ἡ Σύνοδος ἐν τῇ παρακλητικῇ ἐπιστολῇ ἐδήλωσαν Ἡμῖν ὅτι τὸ παλαιὸν πατριαρχεῖον ἀφῃρέθη ἀπὸ τῶν χειρῶν Ὑμῶν καὶ ὅτι τὰ κελλία τὰ ἀνεγερθέντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκρατόρων ἡρπάγησαν καὶ κατεστράφησαν καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα ***ἀνεζητήσατε ἐκκλησίαν καὶ οἶκον χριστιανικὸν μετὰ μεγάλων θαλάμων δόντες δι᾿ αὐτὰ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς, οὓς ὀφείλετε, καὶ παρεκαλέσατε τὴν ἡμετέραν Τσαρικὴν Μεγαλειότητα ὅπως συνδράμωμεν τὸ νέον πατριαρχεῖον διδοντες τὸ ἀντίτιμον τοῦ οἴκου, ὅστις ἠγοράσθη ἤδη δι᾿ αὐτό, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ γίνωμεν Ἡμεῖς κτίτορες τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας***. Καὶ Ἡμεῖς μὴ παραβλέψαντες τὴν αἴτησιν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος περὶ ἀνεγέρσεως τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου, ἐστείλαμεν πρὸς Ὑμᾶς διὰ τοῦ μητροπολίτου Διονυσίου ὠμοφόριον πεποικιλμένον διὰ μαργαριτῶν καὶ κυμβίον χρυσοῦν τοῦ ἁγιάσματος καὶ εἰλητὸν πεποικιλμένον διὰ μεγάλων μαργαριτῶν πρὸς κόσμησιν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, προσέτι τεσσαράκοντα τεσσαρακοντάδας σαμούρια, τριάκοντα τεσσαρακοντάδας κουνάδια καὶ δεκάκις δέκα κακούμια καὶ δεκαπέντε πούτια ἰχθυόδοντας πρὸς ἀνέγερσιν τῆς ἐκκλησίας. Σὺ δέ, Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ***λαβὼν παρ᾿ Ἡμῶν τοιαῦτα ἐλέη τακτοποίησον ἐπιμελῶς τὸν οἶκον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τὸν τοῦ πατριαρχείου...***». [21])

(συνεχίζεται)

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

---

[21]) ***αὐτόθι σ.*** 377. 378. 380.

ΠΕΡΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Τῆς γείτονος ὁμοδόξου πέραν τοῦ Ἕβρου Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας τὴν δημοσιογραφίαν ἔχει εἰς ἀξιοσημείωτον βαθμὸν ἀπασχολήση, κατὰ τὸ ἐκπνεῦσαν ἔτος, τὸ ζήτημα τῆς ***μουσικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ***. Ἠσχολήθη εἰς αὐτὸ ὅ τε ἡμερήσιος πολιτικοκοινωνικὸς τύπος καὶ τὰ ἐν Ἀθήναις ἀπὸ δεκαετίας ἐκδιδόμενα καὶ κυκλοφοροῦντα ἐκκλησιαστικὰ φύλλα (Ἐκκλησιαστικὸς τύπος, Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, Τρεῖς Ἱεράρχαι κλπ.). Τὸ ζήτημα ὑφίστατο ἀπὸ καιροῦ λόγῳ ἐλλείψεως καὶ ἐκεῖ ἑνιαίου μουσικοῦ συστήματος ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις ναοῖς. Τοπικαὶ μουσικαὶ παραδόσεις, ἀτομικαὶ ἀντιλήψεις, κλασικὴ ἀμάθεια ἱεροψαλτῶν, ἔλλειψις εἰδικῆς μουσικῆς σχολῆς, ἔλλειψις ἐν γένει ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ ζήτημα, συνετέλουν ὥστε νὰ ὑφίσταται μουσικὴ ἀναρχία. Ἀναρχία ἐν τῇ πράξει, διαρχία δὲ οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ θεωρίᾳ. Καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρθῇ ἡ πρώτη ἐὰν δὲν παύσῃ ὑφισταμένη ἡ δευτέρα, ἡ ὁποία πανηγυρικῶς ἐξεδηλώθη ὑπάρχουσα κατόπιν τῆς λαβούσης χώραν κατὰ τὸ 1939 ἀρθρογραφίας πολλῶν καὶ διαφόρων, ἁρμοδίων καὶ ἀναρμοδίων, μουσικῶς μεμορφωμένων καὶ μὴ τοιούτων.

Ἐλάχιστοι ἐκ τῶν κατελθόντων εἰς τὸν δημοσιογραφικὸν ἀγῶνα ἐκέκτηντο, ὡς προδίδονται ἐκ τῶν γραφομένων των, μουσικὴν μόρφωσιν δίδουσαν εἰς τὸν κάλαμον δικαίωμα ἐμφανίσεως πρὸ τοῦ δημοσίου. Οὔτε ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν πραγμάτων τινὲς εἶχον νὰ ἐπιδείξουν, οὔτε τῶν ἀπορρήτων κανόνων τῆς θείας τέχνης τοῦ Ἀπόλλωνος, οὔτε τῶν εἰδικῶν κανόνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῆς σκοποῦ, τῆς ἱστορίας της κ.τ.λ. Οὐκ ὀλίγοι πάσχοντες σύγχυσιν, κατέκριναν τὴν ἐκκλ. μουσικὴν — οὐχὶ ἀδίκως — ἐπειδὴ ἐθεώρησαν ὡς τοιαύτην τὰ ἔν τισι ναοῖς ἀκουόμενα μέλη, παπαδικὰ μέλη ἰδίας ἀκαλαισθήτου ἐμπνεύσεως, ἄρρυθμα, ἄτακτα, ἀψυχολόγητα, πάσης ἀηδίας ἀνάπλεα. Κατέκριναν δικαίως τὴν ἱεροψαλτικὴν καὶ ἀδίκως τὴν μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἀναξίως ἀντιπροσωπεύει ὁ πρῶτος τυχών, πεπροικισμένος μὲ ὀλίγην φωνὴν καὶ πολλὴν ἀμάθειαν καὶ ἀκαλαισθησίαν.

Ἐν γένει ἐπῃνέθη, ὑπὸ τῆς μιᾶς μερίδος τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, ἡ λεγομένη ***τετράφωνος μουσική***, ἡ ὁποία ἔχει εἰσαχθῇ εἰς ἐλαχίστους κεντρικοὺς ναούς, ἔχοντας τὰ μέσα συντηρήσεως πολυμελοῦς χοροῦ. Ἴσως τινὲς τὸ ἔκαμαν ἀπὸ σνομπισμόν, ἢ διὰ νὰ τραγουδήσουν τὸ ᾆσμα τῆς ἰδικῆς των ἀνωτερότητος, ἀριστοκρατικότητος, εὐρωπαϊκῆς ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως κ.τ.δ., μερικοὶ δὲ πάλιν ἁπλῶς διὰ νὰ παραφωνή-

σουν μὲ τὴν γνώμην τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ὁ παντελῶς ξένος μουσικῶς τετράφωνος ἔφερεν εἰς τὸν ναὸν τάξιν τινὰ καὶ ἁρμονικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐξεδίωξεν ἡ παρελθοῦσα ἐποχὴ μὲ τὸ μαστίγιον τοῦ τυφλοῦ φανατισμοῦ. Οἱ τετράφωνοι χοροὶ ἔχουν τάξιν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας. Παρακολουθοῦν τὰς συναπτὰς καὶ τὰς ἐκφωνήσεις τοῦ ἱεροῦ βήματος, δὲν ψάλλουν ποτὲ «**Κύριε ἐλέησον**» ἀντὶ «**Παράσχου Κύριε**», δὲν παραλείπουν τὸ ʼ**Ἀμήν**, πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι λίαν ἀπρόσεκτοι οἱ ἱεροψάλται μας, λησμονοῦντες ἢ μηκύνοντες ὑπὲρ τὸ δέον τὰ μικρὰ αὐτά, μεταβάλλοντες ταῦτα εἰς μέλη δυσαναλόγως μακρά, μὴ ἀναμένοντες τὸ τέλος τῶν ἐκφωνήσεων «**δεηθῶμεν**», «**παραθώμεθα**», «**εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων**», ψάλλοντες αὐθαιρέτως κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς συναπτῆς ἕνα ἀτελείωτον «**Κύριε ἐλέησον**» ἄνευ λειτουργικῆς ἀνάγκης, ὡσὰν νὰ μνημονεύωνται ὀνόματα ἢ νὰ γίνεται χειροτονία. Ἡ αὐθαιρεσία καὶ ἀπροσεξία καὶ ἀμάθεια αὐτοχειροτονήτων συνθετῶν καὶ ἱεροψαλτῶν ἔδωκε δικαιώματα ἐπαίνων καὶ ἀφθονίαν θαυμαστῶν εἰς τὴν τετράφωνον χορωδίαν, ἡ ὁποία εἶνε φιλοξενούμενον μουσικὸν σύστημα, τελείως ἄσχετον μὲ τὸν ναόν, μὲ τὴν ἱστορίαν καὶ μὲ τὸν σκοπὸν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Ἡ τετράφωνος τῶν ὀλίγων ὀρθοδόξων ναῶν δὲν σέβεται τοὺς ἤχους, τοὺς ὁποίους ὁρίζει τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας, ψάλλει πάντοτε ἐπὶ τῆς φυσικῆς κλίμακος προσπαθοῦσα νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητά της μὲ τὸν μανδύαν ὡραίων ἐξησκημένων φωνῶν ὑπὸ τὰ πέπλα πλουσίας ἁρμονίας. Πολλοῖς ἀρέσκει, ἀλλ' ὀλίγους προσευχομένους.

Τὰ θέλγητρα τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἀνεγνώρισαν και ἐξετίμησαν μύσται τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς καὶ συνθέται περιώνυμοι. Ὑπὸ τὴν ἀτημελησίαν της διεῖδον τὰς ἁρμονικὰς γραμμὰς καὶ ἐπρόσεξαν τὰ ζωηρὰ χρώματα τῆς κακοενδεδυμένης Beauté Orientale, ἡ ὁποία ἐκ πρώτης ὄψεως χάνει, διότι ὑστερεῖ εἰς ἐμφάνισιν, σχετικῶς μὲ τὴν Εὐρωπαίαν, ποὺ ἐμφανίζεται πεποικιλμένη μὲ πλούσια ἀκομπανιαμέντα. Ἡ μουσικὴ ἄλλως εἶναι καὶ ζήτημα αἰσθητικῆς ἐξοικειώσεως, ἡ δὲ συνήθεια καὶ ἡ κληρονομικότης δὲν διαδραματίζουν δευτερεύοντα ρόλον.

Οὔτε κἂν συζήτησις χωρεῖ περὶ τοῦ ὅτι πρέπει νὰ διατηρηθῇ γενικῶς ***ἡ ἐκ παραδόσεως Ἐκκλ. μουσική***. Τὰ εἱρμολογικὰ καὶ στιχηραρικὰ μέλη εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα μὲ αὐτήν. Οἱ ὕμνοι ἔχουν τὴν γοητείαν των ψαλλόμενοι ὅπως συνετέθησαν διὰ νὰ ψαλοῦν. Συνθέτης τοῦ κειμένου καὶ τῆς μουσικῆς εἶναι συνήθως εἷς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ δὲν ἀποχωρίζονται ἀλλήλων τὰ τέκνα του. Εἶναι ἀδελφοὶ ὅπως οἱ δίδυμοι κίονες τῶν βυζαντινῶν. Ἄλλο ζήτημα ἂν κακῶς ἀπαγγέλλωνται καὶ ἐσφαλμένως ἐκτελοῦνται. «Ἐὰν σήμερον ἀδαεῖς ψάλται παραμορφώνουν τὴν μουσικήν,

ἔγραφε ξένος τις ἀλλ' ὁμόδοξος — μήπως πταίει ἡ μουσικὴ αὕτη; Καὶ τῶν ἀρίστων Εὐρωπαίων μελῳδῶν τεμάχια ἂν ἔψαλλον αὐτοί, ἤθελον τὰ διαστρέψῃ. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ βυζαντικὴ μουσικὴ ***συνδέει ὅλας τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας*** μὲ τὴν μητέρα τὴν ἑλληνικήν, διότι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι εἰσὶ καταληπτοὶ μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντας τὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν εἶνε μεταφρασμένοι. Ἡ μελῳδία ὅμως, ἡ ὁποία εἶναι εἰς ὅλας τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἡ αὐτή, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, εἶναι καταληπτὴ ἀδιακρίτως τῆς ἐθνικότητος τοῦ ἀκροατοῦ...... Ἡ ἱστορία τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς δύναται νὰ ἐπιδείξῃ πολλὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ μελῳδικότης της καὶ ἡ ἔντεχνος ἐκτέλεσις τῶν ψαλμῶν ἐφείλκυσε τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν προσοχὴν πολλῶν σημαινόντων προσώπων.. Πρέπει νὰ γίνῃ βελτίωσις εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν ψαλτῶν καὶ ἐκκαθάρισις τῶν ὀθνείων. Ἐπίσης δυνατὴ ἡ ἐναρμόνισις εἰς τὴν λειτουργίαν, δοξολογίαν καὶ παρόμοια, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ βυζαντινῶν μελῶν...»

Ἡ γνώμη αὕτη κρίνεται ὡς ὀρθοτέρα καὶ ἐπὶ τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἐσημειώθη ἀρκετὴ πρόοδος, ἀφ' ἧς ἡμέρας υἱοθέτησεν αὐτὴν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρύσανθος.

Τὴν 30ην Δεκεμβρίου 1939 συνεκλήθη ἡ ἐτησία πανηγυρικὴ συνεδρίασις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Κατ' αὐτὴν ὁ Πρόεδρος κ. Δ. Σ. Μπαλάνος, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξεφώνησε βαρυσήμαντον λόγον περὶ τῆς θέσεως καὶ τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Περὶ τῆς ἐκκλ. μουσικῆς ἐτόνισεν ὅτι εὔχεται «ὁλοτελῶς νὰ ἀποσκυβαλισθοῦν ἀπὸ τὸ λειτουργικόν μας, οὗτινος μεγάλην ἀποτελοῦν ἀσχημίαν, τὰ ἀνούσια, ἀκατάληπτα καὶ ὄντως βατταριστικὰ ἐκεῖνα τερερὲμ καὶ νανά, ποὺ ἐκμηδενίζουν ἀπολύτως τὴν ἔννοιαν τῆς προσευχῆς καὶ ἐκθέτουν τὴν θείαν λατρείαν» καὶ συνιστᾷ «τὴν ἁπλοποίησιν τοῦ μουσουργημάτων καὶ ἀνηλεῆ περικοπὴν τῶν παπαδικῶν μελῶν καὶ τῶν κεκλασμένων βαττολογημάτων καὶ ἀμανέδων τοῦ Χερουβικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ.» Χρειάζεται «συμπλήρωσις καὶ τελειοποίησις τῆς ἐναρμονιζομένης βυζαντινῆς μουσικῆς, διότι σήμερον μουσικὴ ἄνευ ἁρμονίας δὲν ἱκανοποιεῖ, εἶνε ἡμιτελὴς καὶ καταδικασμένη νὰ πάθῃ ἀπὸ μαρασμόν, νὰ ἀποξενωθῇ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ἀνεπτυγμένης κοινωνίας καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ μουσικῆς ξένης.»

Ἡ θαυμασία ἀγόρευσις τοῦ κ. Μπαλάνου ἐμπεριέχει θησαυρὸν σοφίας καὶ ὄχι μόνον ὅσα περὶ μουσικῆς καὶ τῆς πρακτικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἔθιξεν, ἀλλ' ἐν γένει ἅπαν τὸ περιεχόμενον αὐτῆς εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ μελέτης.

† Ο ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΗΧΩ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

Ὁ Ἰορδάνης τρέχει ἀθορύβως. Εἶναι μεγαλοπρεπής. Εἰς τὰς δύο ὄχθας του — σιωπηλοὶ στρατιῶται — φρουροὶ αἰώνιοι : ἡ συστοιχία τῶν κέδρων. Ἡ πλουσία βλάστησις, τὸ μωσαϊκὸν τῶν εὐόσμων ἀνθέων μὲ τὸ μεθυστικὸν ἄρωμά των, προσφέρονται εἰς τὰ γόνατα τοῦ Ἰορδάνου — τοῦ ὑπερηφάνου μεγιστᾶνος, — ὅστις ἀμίλητος ἀκολουθεῖ τὸν ροῦν του.

Ἐντὸς τοῦ ἠρεμοῦντος περιβάλλοντος εἷς ἀνήσυχος. Καὶ εἰς τὴν ἀτάραχον μορφὴν τοῦ Ἰορδάνου καθρεπτίζεται κάποιος τεταραγμένος. Παράδοξος ἄνθρωπος! Εἶναι αἰνιγματώδης, ὡς ἡ σφίγξ. Σιωπηλός, ὡς ἡ πυραμίς. Ὁρμητικός, ὡς ὁ βορρᾶς. Ἔχει ὀφθαλμοὺς δίκην ἐρευνητικῶν προβολέων. Περιφέρεται ὁ γίγας οὗτος ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ζητῶν ***κάποιον.*** Θέλετε νὰ μάθετε τὸ ὄνομά του; Λέγεται :

« ***Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ*** »

* * *

Ὁ Ἰωάννης εἶναι ἡ ἠχὼ ἀγωνιωδῶν ἐρωτημάτων : Τίς ἐστιν ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας; Ἕως πότε θὰ εἴμεθα ἐν ἀναμονῇ διὰ τὴν ἔλευσίν Του; Θὰ λύσῃ ἆρά γε τὰ ἀδυσώπητα προβλήματα; Εἶναι ἡ κλεὶς τῶν αἰνιγμάτων; Θὰ καταπραΰνῃ τὰς τρικυμίας τοῦ κρανίου καὶ θὰ θεραπεύσῃ τὰ τραύματα τῆς καρδίας; Εἶναι τάχα ὁ Ἡρακλῆς, ὅστις θὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν Προμηθέα — Ἄνθρωπον, τὸν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου τοῦ Πόνου δεδεμένον καὶ καταθλιβόμενον;

Ἠχὼ χωρὶς ἀντίλαλον! Ἐρωτήματα ἄνευ ἀπαντήσεων : « ***Φωνὴ βοῶντος....*** ». Ἀπάντησιν θέλεις, ὦ δυστυχισμένη ἀνθρωπότης! Τί ζητεῖς; Τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀλύτων προβλημάτων, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατατρύχεσαι;

Ἀνυπομόνως ἐπιζητεῖ — ὁ μακρὰν τοῦ Κυρίου ἄνθρωπος — ***τὴν ὁδὸν*** ἐν μέσῳ χιλιάδων ἀτραπῶν. Διεξόδους ἀνιχνεύει, διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν λαβύρινθον τῆς ζωῆς. Ὁδηγὸς δι' αὐτὸν δὲν θὰ ὑπάρξῃ. Ὁδηγοὺς ἔχει, ***Ὁδηγοῦ*** ὅμως στερεῖται. Ἂς μὴ πλανᾶται, εἶναι : « φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ». Ἠχὼ χωρὶς ἀπόκρισιν, ποταμὸς

ἄνευ κοίτης, ὁδίτης στερούμενος σταθμοῦ καὶ ταξειδιώτης τοῦ ἀπεράντου πελάγους τῆς ζωῆς μὴ ἔχων πυξῖδα καὶ πολικὸν ἀστέρα.

***

῾Ο μέγας ἐρημίτης τῆς ᾿Ιουδαίας ἀνοίγει τὸ στόμα του. ᾿Αρχίζει τὸ κήρυγμα: « ***Μετανοεῖτε*** ». Εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς διδασκαλίας του. ᾿Εξαγνίσατε τὰς ψυχάς σας. Καθαρίσατε τὰς συνειδήσεις σας. Διορθώσατε τὸ παρελθὸν διὰ τοῦ παρόντος, ἵνα μὴ εὑρεθῆτε ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ μέλλον. Γίνεσθε ἕτοιμοι: ἔρχεται ***ὁ ᾿Αναμενόμενος.*** Σωθῆτε, λοιπόν.

Πλῆθος πολὺ τρέχει εἰς τὸ βάπτισμα τοῦ ᾿Ιωάννου. ᾿Αλλὰ ὁ ᾿Ερχόμενος θὰ βαπτίσῃ « ***ἐν Πνεύματι ῾Αγίῳ καὶ πυρί*** ». Τὸ βάπτισμά Του: ***Πῦρ.*** ῾Η διδασκαλία Του: ***κάθοδος ῾Αγίου Πνεύματος.*** Εὐλογημένος ὁ ᾿Ερχόμενος. ᾿Ωσαννά!........

Χαραυγή. Ξυπνᾷ ὁ Πρόδρομος καὶ ἐναγωνίως ἀναμένει. Πόσον νοσταλγική, ἀλλὰ καὶ δύσκολος προσκαρτέρησις! ᾿Επὶ τέλους. Βλέπει τὸν « ***᾿Αμνὸν τοῦ Θεοῦ***», ὅπως Τὸν ἀπεκάλεσε, νὰ τὸν πλησιάζῃ. ᾿Αλλάζει ἡ μορφὴ τοῦ Βαπτιστοῦ. Ρίγη διαπεροῦν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν του. Αἱ ψυχικαί του δυνάμεις ἐντείνονται. Εἰς μίαν στιγμὴν ἀποφασιστικῶς ἐρωτᾷ: « ***Σὺ εἶ*** »; Ναί, ἢ Ὄχι;......

Τὸ βαθὺ καὶ φωτεινὸν βλέμμα τοῦ ᾿Ιησοῦ ἐπαφίεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κήρυκος τῆς μετανοίας, ὅστις ἀναγινώσκει: « ***Ναί, ᾿Εγώ εἰμι. ᾿Εγώ εἰμι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου. ᾿Εγώ εἰμι ἡ ἀπόκρισις καὶ ὁ ἀντίλαλος, τὸ « διότι » εἰς τὰ ἀγωνιώδη « διατί » τῶν ἀνθρώπων*** ».

***

Μήπως καὶ ἡμεῖς ὑποβάλλομεν ἐρωτήσεις εἰς ἑαυτοὺς καὶ δὲν λαμβάνομεν ἀπαντήσεις; Εἴμεθα ἠχὼ μόνον, φωνὴ βοῶσα ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἀπομεμονωμένης ψυχῆς μας; Ἔχομεν ἄλυτα αἰνίγματα καὶ σφίγξ δι᾿ ἡμᾶς εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ συνόλῳ της;

Ὕπαρξις καὶ ἀνυπαρξία, πνεῦμα καὶ ὕλη, ἀγαθὸν καὶ κακόν, ἄδικον καὶ δίκαιον, νόμοι καὶ ἀντινομίαι, ***τὸ πᾶν*** εἰς τὸ περιβάλλον μας καὶ ἡμεῖς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ περιβάλλοντος τούτου, μὴ τάχα εἶναι καὶ εἴμεθα ὡς τόσαι δυστυχισμέναι ὑπάρξεις βοῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ, χωρὶς ἱκανοποιητικῶς ἑρμηνεύοντα ἀντίλαλον;

᾿Εὰν ζητῶμεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους εἰς κάθε ἐρώτησιν καὶ μίαν ὡρισμένην ἀπάντησιν, δὲν θὰ τὴν λάβωμεν ποτέ. Θὰ εὕρωμεν εἰς κάθε πρόβλημα ἀπειρίαν ἀντιμαχομένων λύσεων. Ὅπου δὲ πολλαί, οὐδεμία

λύσις. Θὰ περιπλανώμεθα εἰς τοὺς μαιανδρικοὺς ἑλιγμοὺς τῆς ἀνθρωπίνης ἀγνωσίας.

* * *

Κατὰ τὴν μυθολογίαν ἡ Κασταλία πηγὴ ἀνεδείκνυε τοὺς πηγάσους τῶν ποιητῶν. Ὅσοι ὅμως ἐβαπτίσθησαν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν γίνονται στιχουργοί, ἀλλὰ ποιηταὶ μεγάλων ἔργων. Διότι τὰ Ἰορδάνεια ῥεῖθρα ἀνήκουν πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ὅσοι δὲν μένουν εἰς τὸν πρόναον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλ' εἰσχωροῦν εἰς τὰ ἐνδότερα, εἰς τὸ πνεῦμά του, καὶ ὄχι εἰς τὸ περίβλημα, ὅλοι αὐτοὶ εὗρον τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἠχώ των. Τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, τὴν λύσιν τῶν ἀνθρωπίνως ἀλύτων προβλημάτων. Ἐν τῷ προσώπῳ τίνος; ***Τοῦ Χριστοῦ.***

† ***Σύγκελλος*** ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΝΤΩΝΗΣ

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Α΄) **Ἐν Τουρκίᾳ** (ΚΠόλει)

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Α΄.

Α΄). ***Μητροπολῖται***

Χαλκηδόνος ***Μάξιμος***
Προύσης ***Πολύκαρπος***
Σάρδεων — Πισιδίας ***Γερμανὸς***
Ἴμβρου — Τενέδου ***Ἰάκωβος***
Εἰρηνουπόλεως ***Κωνσταντῖνος***
Λαοδικείας ***Δωρόθεος***
Αἴνου ***Γερμανός.***
Δέρκων ***Ἰωακεὶμ***
Πριγκηποννήσων ***Θωμᾶς***
Ἡλιουπόλεως — Θείρων ***Γεννάδιος***
Θεοδωρουπόλεως ***Λεόντιος***
Χριστουπόλεως ***Μελέτιος***
Φιλαδελφείας ***Αἰμιλιανὸς***

Σημ.) Ἐκ τούτων οἱ 12 συγκροτοῦσι τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ὁ δὲ Μ. Φιλαδελφείας διευθύνει τὴν ἐν Χάλκῃ ἱ. Θεολ. Σχολήν.

Β΄.) ***Ἐπίσκοποι***

Ἐλαίας ***Ἀγαθάγγελος,*** Ἐπόπτης τῶν ναῶν τῆς Ἀρχῆς ΚΠόλεως καὶ ἀρχ. Προϊστάμενος τοῦ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικολάου Γαλατᾶ.
Λεύκης ***Παγκράτιος,*** Ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων.
Ναζιανζοῦ ***Φιλόθεος*** Μ. Ἱεροκῆρυξ »

Β'.) Ἐν Ἑλλάδι

Α'. *Μητροπολῖται*

α). *αὐτόνομος*
Κρήτης ***Τιμόθεος***

β)'. *ἐπαρχιοῦχοι*
Ἀλεξανδρουπόλεως ***Ἰωακεὶμ***
Βερροίας — Ναούσης ***Πολύκαρπος***
Γρεβενῶν ***Γερβάσιος***
Διδυμοτείχου ***Ἰωακείμ***
Δράμας ***Βασίλειος***
Καστορίας ***Νικηφόρος***
Κίτρους ***Κωνσταντῖνος***
Λήμνου ***Στέφανος***
Μαρωνείας ***Σπυρίδων***
Μηθύμνης ***Διονύσιος***
Μιτυλήνης ***Ἰάκωβος***
Νευροκοπίου........
Νικοπόλεως — Πρεβέζης ***Ἀνδρέας***
Ξάνθης ***Ἰωακεὶμ***
Παραμυθίας — Φιλιατῶν ***Γεώργιος***
Πολυανῆς ***Κύριλλος***
Σάμου — Ἰκαρίας ***Εἰρηναῖος***
Σερβίων — Κοζάνης ***Ἰωακεὶμ***
Σερρῶν ***Κωνσταντῖνος***
Σιδηροκάστρου ***Βασίλειος***
Σισανίου — Σιατίστης ***Διόδωρος***
Δρυϊνουπόλεως — Κονίτσης.....
Ἐδέσσης ***Κωνστάντιος***
Ἐλασσῶνος ***Καλλίνικος***
Ἐλευθερουπόλεως ***Σωφρόνιος***
Ζιχνῶν ***Ἀλέξανδρος***
Θεσσαλονίκης ***Γεννάδιος***
Ἱερισσοῦ — Ἁγ. Ὄρους ***Σωκράτης***
Ἰωαννίνων ***Σπυρίδων***
Κασσανδρείας ***Εἰρηναῖος***
Φιλίππων—Νεαπόλεως ***Χρυσόστομος***
Φλωρίνης ***Βασίλειος***
Χίου ***Ἰωακείμ.***

γ'). *παρεπιδημοῦντες*
Βιζύης — Μηδείας ***Χριστοφόρος***
Ροδοπόλεως ***Κύριλλος***
Τυρολόης—Σερεντίου ***Χρυσόστομος***

δ') *πρώην*
πρ. Ἀρδαμερίου ***Καλλίνικος***
» Λαγκαδᾶ ***Γερμανὸς***
» Νευροκοπίου ***Φιλόθεος***
» » ***Εὐγένιος***
» Παραμυθίας ***Ἀθηναγόρας***
» Χίου ***Πολύκαρπος***

Β'.) *Ἐπίσκοποι*

α'.) *ἐπαρχιοῦχοι*

α.') *τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης*
Ἀρκαδίας ***Βασίλειος***
Ἱερᾶς — Σητείας ***Φιλόθεος***
Κισσάμου—Σελίνου ***Εὐδόκιμος***
Κυδωνίας — Ἀποκορώνου ***Ἀγαθάγγελος.***
Λάμπης — Σφακίων ***Εὐμένιος***
Πέτρας ***Διονύσιος***
Ρεθύμνου — Αὐλοποτάμου ***Ἀθανάσιος.***

β'.) *τιτουλάριοι—βοηθοὶ*

Πατάρων ***Μελέτιος***, βοηθὸς τῆς ἀρχ)πῆς Ἀθηνῶν
Ὀλύμπου ***Καλλίνικος***, βοηθὸς τῆς Μ)πόλεως Θεσσαλονίκης

γ') *παρεπιδημοῦντες τιτουλάριοι*
Μελιτουπόλεως ***Ἱερόθεος*** (Ἅγιον Ὄρος.
Τρωάδος ***Εὐστάθιος*** (Ν. Ἰωνία)

Γ'.) Ἐν Ἰταλίᾳ (Δωδεκανήσῳ)

Ρόδου ***Ἀπόστολος***
Καρπάθου — Κάσου ***Γερμανὸς***
Κώου — Καλύμνου......
Λέρου — Ἀστυπαλαίας ***Ἀπόστολος***

Δ.') Ἐν Εὐρώπῃ

α') αὐτόνομοι ἐκκλησίαι.

Ἀρχιεπίσκοπος Πράγας καὶ πάσης Τσεχοσλοβακίας ***Σαββάτιος***
Ἀρχιεπίσκοπος Σορδόβαλα καὶ πάσης Φιλλανδίας ***Γερμανὸς***
Ἐπίσκοπος Βιμπόργου ***Ἀλέξανδρος***
Μητροπολίτης Ταλίνης καὶ πάσης Ἐσθονίας ***Ἀλέξανδρος***
Ἐπίσκοπος Πετσέρης ***Νικόλαος***
Μητροπολίτης Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας ***Αὐγουστῖνος***
Ἐπίσκοπος Ἐλγάβ ***Ἰάκωβος***
» Ζερζίκα ***Ἀδὰμ***

β') μὴ αὐτόνομοι ἐκκλησίαι

Μητροπολίτης Θυατείρων καὶ ἔξαρχος Δ. καὶ Β. Εὐρώπης ***Γερμανὸς*** (Λονδῖνον)
Μητροπολίτης καὶ πατριαρχικὸς ἔξαρχος τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὀρθοδ. ρωσσικῶν παροικιῶν ***Εὐλόγιος*** (Παρίσιοι)
Βοηθοί: ἀρχιεπίσκοπος ***Ἀλέξανδρος*** (Βρυξέλλαι)
» ***Βλαδίμηρος*** (Νίκαια)
ἐπίσκοπος ***Σέργιος*** (Πράγα)
ἐπ. Χερσονήσου ***Ἰωάννης*** (Παρίσιοι)

Ε'.) Ἐν Ἀμερικῇ

Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς ***Ἀθηναγόρας***
Βοηθοί ἐπίσκοποι:
ἁγίου Φραγκίσκου ***Κάλλιστος***
Βοστώνης ***Ἀθηναγόρας***
Εὐκαρπίας ***Θεόδωρος Σπίλκα*** διὰ τὰς ὀρθ. οὐκραϊν. παροικίας.
Ἀγαθονικείας ***Ὀρέστης Τσορνὸκ*** διὰ τὰς ὀρθ. καρπαθορρωσ. παροικίας.

ΣΤ.') Ἐν Αὐστραλίᾳ

Μητροπολίτης Αὐστραλίας ***Τιμόθεος*** ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ὠκεανίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα, ἐν λαμπρότητι καὶ κατανύξει, ἑωρτάσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ πρώτη τοῦ νέου ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ἀφ' ἑσπέρας ἐγένετο ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ πανηγυρικὸς Ἑσπερινός, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης κ. Πολυκάρπου, Σάρδεων κ. Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰακώβου, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, Χριστουπόλεως κ. Μελετίου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Αἴνου κ. Γερμανοῦ. Ἐπηκολούθησεν ἡ δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν, ὅπου προσελθόντες ἐν σώματι ὑπέβαλον τὰ εὐλαβῆ σέβη αὐτῶν οἱ Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ Ὑπάλληλοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, ἡγουμένου τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀδαμαντίου, ὁ ὁποῖος καὶ προσεφώνησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἀπὸ μέρους τῆς Αὐλῆς. Ἡ σχετικὴ προσφώνησις καὶ ἡ ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καταχωρίζονται κατωτέρω.

Περὶ ὥραν 18ην ἐν τῇ αὐτῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν ἐγένετο, εὐλογούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ νενομισμένη τελετὴ τῆς βασιλοπήττας, παρισταμένων πάντων τῶν κληρικῶν τῆς Π. Αὐλῆς καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ. Κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν ἐπὶ τούτῳ ἱεροτελεστίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἰδιαιτέρως ἐδεήθη ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγαθῆς καταστάσεως σύμπαντος τοῦ κόσμου, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἑνώσεως πάντων, εὐξαμένη ὅπως ὁ Κύριος δωρήσηται τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ τὸν νέον Ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ πεπληρωμένον εὐλογίας Θεοῦ καὶ εἰρηνικὸν ἐν εὐθηνίᾳ ἀγαθῶν. Ληξάσης τῆς διανομῆς τῆς βασιλοπήττας, παρετέθη ἡ εἰθισμένη ἑόρτιος τράπεζα, εἰς ἣν παρακαθήσαντες συνεδείπνησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι πάντες οἱ ἐσωκατάκοιλοι κληρικοὶ τῆς Αὐλῆς.

Τῇ ἐπαύριον, 1ῃ τοῦ ἔτους, ἐτελέσθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ θεία λειτουργία, χοροστατούσης καὶ αὖθις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου καὶ Τενέδου, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως, Λαοδικείας καὶ Αἴνου, ἱερουργοῦντος δὲ κατὰ τὴν τάξιν, τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου μετὰ τοῦ Δευτερεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας, ἐγένετο ἡ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν ἐπίσημος δεξίωσις, καθ' ἣν, παρισταμένων τῶν σεβ. ἁγίων Συνοδικῶν, τῶν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ συνεκκλησιασθέντων Ὀφφικιάλων, Μελῶν τοῦ ἐντίμου Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων καὶ πλήθους ἐπιλέκτων ὁμογενῶν, προσεφώνησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ἀπὸ μέρους τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου, ὁ σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Πολύκαρπος. Ἡ προσφώνησις τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ἡ εἰς ταύτην ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καταχωρίζονται κατωτέρω. Μετὰ τοὺς σεβ. ἁγίους Συνοδικούς, πάντες οἱ παρεστῶτες ἠσπάσθησαν τὴν σεπτὴν Πατριαρχικὴν Δεξιάν, ὑποβαλόντες τὰ ἑαυτῶν εὐλαβῆ συγχαρητήρια.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, προσελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐνεγράφησαν ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ ἠνεῳγμένῳ βιβλίῳ αἱ Ἐφοροεπιτροπαὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλεῖστοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους βουλὰς τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, Ὅς ἐστιν ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, παροδικαὶ εἶνε αἱ ἡμέραι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀλλεπάλληλοι διαδέχονται τὴν χθὲς ἡ σήμερον, τὴν σήμερον ἡ αὔριον, καὶ τὰ ἔτη γοργὰ τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο κυλοῦν εἰς τὴν αἰωνιότητα. Καὶ μέσα ὅμως εἰς τὴν γοργὴν αὐτὴν ἐναλλαγὴν ὑπάρχει κάτι τὸ ὁποῖον κατασταλάζει, κάτι τὸ ὁποῖον εἶνε ἱκανὸν ἡμᾶς τοὺς θνητοὺς νὰ μετατρέψῃ εἰς ἀθανάτους: ἡ προσπάθεια καὶ ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ βωμοῦ μιᾶς ἀπὸ τὰς αἰωνίους ἰδέας τῆς θείας ἀληθείας, τῆς ἁγιότητος, τοῦ δικαίου, τοῦ καθήκοντος, καὶ αὐτὴ μόνη δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν παρερχομένην ζωήν σταθερὸν καὶ ὑψηλὸν περιεχόμενον.

Κεφάλαιον ἀθανασίας ἀποτελεῖ, Παναγιώτατε, καὶ ἡ διακονία τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἡ διακονία ἡ ἁγνὴ καὶ ἀφωσιωμένη, καὶ τοιαύτην ἔχομεν συνείδησιν τῆς ἐννοίας καὶ ἱερότητος τοῦ ἔργου πάντες ἡμεῖς οἱ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ θεράποντες τῆς θεοτιμήτου Αὐτῆς Κορυφῆς, εὐτυχεῖς ὅτι τὴν ταπεινὴν ἡμῶν ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ Κέντρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας διακονίαν ἐκπληροῦμεν ὑπὸ τὴν ἱερὰν καθοδηγίαν τῆς Ἁγιωσύνης Αὐτῆς, ἡ Ὁποία εἶνε δι' ἡμᾶς καὶ Δεσπότης καὶ Πατὴρ φιλόστοργος, ἀλλὰ καὶ διδάσκαλος καὶ χειραγωγός σοφὸς ἁγνῆς καὶ ἐνθουσιώδους διακονίας ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ μόνης τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ὀνόματος τοῦ Οὐρανίου αὐτῆς Δομήτορος.

Διὸ καὶ κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν προπέμπομεν εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸ λῆγον ἔτος, ἀποβλέποντες οἱ ταπεινοὶ Αὐτῆς θεράποντες περισσότερον ἀπὸ τὸν διαῤῥέοντα ἕνα εἰσέτι χρόνον τοῦ ἐπιγείου βίου, πρὸς τὴν ἀποθησαυριζομένην δι' ἕκαστον ἡμῶν καὶ καθ' ἣν ἔλαβεν ἕκαστος χάριν καὶ δύναμιν, μίαν ἐπὶ πλέον περίοδον τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τὴν πεπνυμένην χειραγωγίαν Αὐτῆς μικρᾶς ἡμῶν διακονίας, ὑπὸ τὸ φῶς τοιούτων ἱερῶν σκέψεων ἐν βαθυτάτῃ εὐλαβείᾳ καὶ εὐγνώμονι στοργῇ στρέφομεν τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν γεραρὰν καὶ σεβασμίαν Αὐτῆς μορφήν, καὶ ἀνταποκρινόμενοι οὐχὶ εἰς τυπικότητα δουλικήν, ἀλλ' εἰς μυχίαν τῆς καρδίας ἡμῶν φωνήν, προσερχόμεθα περὶ τὸν θεοδόξαστον καὶ ἅγιον Αὐτῆς Θρόνον ὑποβάλλοντες τὰς υἱικὰς ἡμῶν συγχαρητηρίους εὐχὰς καὶ ἱκετεύοντες τὸν Πανάγαθον Θεόν ὅπως χαρίσηται τῇ σεπτῇ Αὐτῆς Κορυφῇ τὸν ἀνατέλλοντα νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ὑγιηρὸν καὶ εὐλογῇ πάντοτε τὰς ἀγαθὰς Αὐτῆς ὑπὲρ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας βουλάς, κραταιῶν Αὐτὴν καὶ μακροημερεύων εἰς ἔτη ὡς πλεῖστα πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν πάντων τῶν ἐγγύς τε καὶ μακρὰν ἀφωσιωμένων τέκνων Αὐτῆς. Ἀμήν.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ὁσιολογιώτατε ἡμέτερε Πρωτοσύγκελλε καὶ πάντες ὑμεῖς, κληρικοί τε καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Εὐχαριστοῦμεν. Ἠκούσαμεν ὅσα ἡ ὑμετέρα ὁσιολογιότης ἀπὸ μέρους πάντων τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὑπαλλήλων προσεφώνησεν ἐπὶ τῷ νέῳ ἀνατέλλοντι

ἐνιαυτῷ καὶ ηὐχήθη. Μετὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης ἐκτιμῶμεν τὰ αἰσθήματα πάντων καὶ ἀποδεχόμεθα ταῦτα ὡς ἀπόρροιαν τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εὐλαβοῦς ἀγάπης πρὸς ἡμᾶς. Ἐπαινοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν ὑμᾶς διὰ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχετε πρὸς τὸ καθῆκον ὑμῶν ὑπηρετοῦντες μετὰ προθυμιας καὶ ζήλου εἰς τὴν ἐν ᾗ ἕκαστος ἐτάχθη θέσιν αὐτοῦ. Εἴμεθα φίλος τῆς τάξεως καὶ ἀκριβείας, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ ὑμεῖς εἶσθε καὶ πάντοτε εἶσθε καλῶς πεπληροφορημένοι ἐν τῷ ἔργῳ ὑμῶν. Φείδεσθε τοῦ χρόνου ἐν τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν ἕκαστος· ὁ χρόνος δὲν περιμένει· ἅπαξ ἀπολεσθείς, δὲν συλλαμβάνεται· ἐκ τῆς διαρροῆς τοῦ χρόνου ὀφείλομεν ἡμεῖς τε καὶ ὑμεῖς νὰ ἐπωφελώμεθα ἵνα τὸ κρεῖττον κερδίζωμεν. Ἐπὶ τούτῳ ἐκ τῆς ἀρχαιολογίας εὑρίσκομέν τι πρόσφορον νὰ εἴπωμεν. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπῆρχε θεὸς καὶ ἰδίως ἐν Ρώμῃ Ἰανὸς καλούμενος, καὶ θεωρούμενος πατὴρ τοῦ χρόνου, πάσης ἀρχῆς ἢ ἐνάρξεως, πάτρων τῶν γεννήσεων καὶ βλαστήσεων, πάτρων τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων καὶ ἐπιχειρήσεων. Τούτου τὸ ἄγαλμα δίμορφον ἐτίθετο πρὸ τῶν ναῶν, τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πυλῶν. Ἡ μυστικότης τῆς τοιαύτης παραστάσεως συμβολίζει μίαν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει ἐμβαθύνων εἰς τὸ παρελθόν, νὰ χωρῇ πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ὅτι διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ αὔριον κρεῖττον, πρέπει νὰ ἐνεργῇ στηριζόμενος ἐπὶ τῶν διδαγμάτων τοῦ παρελθόντος. Τὸ λῆξαν ἔτος μᾶς ἐκληροδότησε μεταξὺ ἄλλων δεινῶν, τὸ δεινότερον, ἕνα φοβερὸν πόλεμον, ἀπὸ τὰς φρικαλεότητας τοῦ ὁποίου πάσχει ἡ ἀνθρωπότης πᾶσα ἐν συνόλῳ καὶ αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἄτομα. Ἱκετεύσωμεν τὸν ἐν σπηλαίῳ παροικήσαντα καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθέντα καὶ σαρκὶ περιτομὴν καταδεξάμενον Θεὸν ἵνα διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τερματισθῇ ἡ δοκιμασία καὶ ὁ πολεμόπληκτος κόσμος ἴδῃ τὴν ποθητὴν εἰρήνην κατὰ τὸ ἀνατέλλον ἔτος τῆς χρηστότητος Κυρίου, ἐξαπλουμένην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κυριαρχοῦσαν.

Δῴη ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιλάμψει τὸ νέον ἔτος εἰρηνικόν, αἴσιον καὶ εὐτυχές.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Προύσης κ. Πολυκάρπου

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ὑπὸ τὴν ἀκατάσχετον ροὴν καὶ πάροδον τοῦ χρόνου θείᾳ χάριτι αἰσίως ἠξιώθημεν νὰ διανύσωμεν τὸν μακρὸν καὶ καματηρὸν δόλιχον τοῦ πρότριτα παριππεύσαντος ἐνιαυτοῦ 1939 καὶ χαρμοσύνως νὰ χαιρετίσωμεν σήμερον τὴν χρυσίζουσαν ἐπιτολὴν τοῦ εὐοιώνου νέου τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐνιαυτοῦ 1940.

Κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὸν σημαντικὸν τοῦτον σταθμὸν τῆς ζωῆς, τὴν ὄασιν ταύτην τῆς ἀναψυχῆς μετὰ ἐτησίαν ὅλην ἐπίπονον ὁδοιπορίαν ἀνὰ τὴν ἀχανῆ ἔρημον τῆς κονίστρας τοῦ βίου, πάντες, ἀποσπώμενοι πρὸς στιγμὴν ἐκ τῶν ἔργων τῆς καθ' ἡμέραν τύρβης τῆς ζωῆς, ἐν ἠρεμίᾳ πνεύματος καὶ σώματος στρέφομεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω, νοερῶς ἀνακυκλοῦμεν τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν ἡμῶν καθ' ἅπαν τὸ διαρρεῦσαν ἔτος καὶ ἐντεῦθεν πολλὰ διδασκόμενοι μὲ χρυσᾶς τὰς ἐλπίδας ἀποδυόμεθα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς κατὰ τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος.

Ναί, Παναγιώτατε Δέσποτα. Τὸ παρελθὸν εἶνε ὁ καθρέπτης καὶ ποδηγέτης ἅμα τοῦ μέλλοντος.

Οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀψευδεῖς τοῦ Ψαλμῳδοῦ λόγους: « ἐξομολογήσομαί Σοι, ὅτι φοβερὸς ἐθαυμαστώθης, φοβερὰ τὰ ἔργα Σου καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα » (Ψαλμ. 138 στ. 14), ἐν ἱερᾷ ἐξομολογήσει καταθέτει νῦν τὸν ἠθικὸν ἀπολογισμὸν αὐτῆς τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ σοφὰ ἐξ αὐτοῦ ἀρύεται διδάγματα διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἱερᾶς σταδιοδρομίας αὐτῆς κατὰ τὸ ἐπιὸν νέον τοιοῦτον.

Πολλὰ ὄντως, Παναγιώτατε Δέσποτα, σοβαρά, ποικίλα, πολυσχιδῆ καὶ πολυδαίδαλα ζητήματα ἀπησχόλησαν τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος. Ταῦτα δὲ πάντα αὕτη, παρὰ τὸ ἀντίξοον τῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων, τῇ ἄνωθεν συναντιλήψει τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Ἀρχηγοῦ αὐτῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὅστις, παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς ἐσαεὶ ἱστάμενος, ἀναφωνεῖ αὐτῇ: » μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλιάσῃς, οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σ' ἐγκαταλίπω » (Ἑβρ. 13 — 5) καί « πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσί σου », ὑπὸ τὴν πεπνυμένην ἡγεσίαν τῆς Σῆς Θεοτιμήτου Κορυφῆς καὶ τὴν ἀγαστὴν συνεργασίαν τῆς περὶ Σὲ Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου δεξιῶς, κατὰ τὸ ἐνόν, κατηύθυνε καὶ διηυθέτησε.

Πλήν, Παναγιώτατε Δέσποτα, γεγονὸς ἀτυχῶς, ὡς γνωστόν, ἀπευκταῖον ἅμα καὶ θλιβερώτατον κατετάραξε κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ τοὺς κύκλους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ καιριώτατα κατέθλιψεν αὐτήν, ὁ κατὰ τὴν ἀποφράδα 1ην Σεπτεμβρίου κροτήσας βαρύγδουπος κρότος τοῦ τηλεβόλου τοῦ αἱμοχαροῦς Ἄρεως. Ἰδοὺ καὶ νῦν ἔτι ὡς βαρεῖα κληροδοσία τοῦ παρελθόντος ἔτους πρὸς τὸ νέον τοιοῦτον ἀγρίως ὁ πόλεμος μαίνεται, τὸ τηλεβόλον βαρύτατα κροτεῖ, χιλιάδες ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων καθ' ἡμέραν σφαγιάζονται καὶ σύμπας ὁ κόσμος ἀνάστατος ἐν διηνεκεῖ διατελεῖ ἀγωνίᾳ περὶ τῆς τύχης τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ.

Ἐφ' ᾧ καὶ νῦν, Παναγιώτατε, εὔθετον κρίνω ὅπως κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν τῆς 1ης τοῦ νέου ἔτους, τὴν ἡμέραν τῶν κατ' ἐξοχὴν εὐχῶν καὶ δεήσεων, πρώτιστα καὶ μάλιστα θερμὴν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀναπέμψῃ δέησιν τῷ Παναγάθῳ ὑπὲρ εἰρήνης σύμπαντος τοῦ κόσμου. Σύ, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὡς Πρόεδρος τῆς Προκαθημένης τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὡς ὁ πρῶτος, ὡς εἰκός, ἄγγελος καὶ κήρυξ τῆς εἰρήνης ἐπὶ τῆς γῆς, Σὺ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὕψωσον τὰς παναγίας Σου χεῖρας τῷ Κυρίῳ καὶ ἐν θερμῇ πρὸς Αὐτὸν δεήσει στρέψον τὸ βλέμμα πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ ἰσχυροὺς τῆς γῆς καί, ὡς ἄλλος Ἠσαΐας, ἐν δάκρυσιν ἱκέτευσον αὐτοὺς ἵνα « συγκόψωσι καὶ μετατρέψωσι τὰς μαχαίρας καὶ τὰ τηλεβόλα αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς λόγχας καὶ ρομφαίας αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν » (Ἠσ. Β. 4), Σύ, λέγω, ὡς ὁ πρῶτος διδάσκαλος τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας ἐντολῶν ἐν πυρίνῃ προσευχῇ πρὸς τὸν Κύριον θερμὴν ποίησον αὐτοῖς ἔκκλησιν, ἵνα συνετισθῶσι, καταθέσωσι τὰ ὅπλα καὶ εἰρηνεύσωσιν, ἀναβοῶν αὐτοῖς τό « σύνετε ἄρχοντες, σύνετε οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς » καὶ τοὺς χρυσοῦς ἅμα τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου λόγους τονίζων αὐτοῖς: « ζητήσατε εἰς εἰρήνην τῆς γῆς, εἰς ἣν ἀπῴκησα ὑμᾶς ἐκεῖ, ὅτι ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῆς ἔσται ἡ εἰρήνη ὑμῖν » (Παρένθ. Ἱερ. 36 — 7).

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων σκέψεων καὶ συλλογισμῶν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἐν συγκινήσει ἱερᾷ προσέρχονται νῦν ἐνώπιόν Σου ἡ σεπτὴ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, ὁ εὐαγὴς κλῆρος καὶ ἡ ἐπίλεκτος τῆς ὁμογενείας ὁμήγυρις καὶ δι' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου συνεργάτου Σου ἐν τῷ ἀμπελῶνι τούτῳ τοῦ Κυρίου τὰς θεοφρουρήτους εὐχὰς καὶ εὐλογίας Σου εὐσεβοφρόνως ἐξαιτούμενοι εὐλαβῆ Σοὶ ὑποβάλλουσι σέβη. Τὴν παναγίαν Σου δὲ δεξιὰν εὐσεβάστως κατασπαζόμενοι, διαπύρως δέονται τοῦ Παναγάθου ἵνα ἡ νῦν θερμὴ ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου πρὸς τὸν Κύριον δέη-

σίς Σου γένηται Αὐτῷ εὐπρόσδεκτος ὡς θυμίαμα εὔοσμον καὶ ἵνα οὕτω ἐν παγκοσμίῳ εἰρήνῃ ἅμα καὶ γαλήνῃ καταξιωθῇς ὅπως καὶ κατὰ τὸν νέον τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐνιαυτὸν ἐν ἀμεταπτώτῳ ὑγείᾳ εὐθάλασσον καὶ οὐριοδρομοῦσαν κατευθύνῃς τὴν ὁλκάδα τῆς στρατευομένης Μητρὸς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς λιμένα εὔδιον καὶ σωτήριον.

Εἴη Σοι, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὸ νέον ἔτος 1940 αἴσιον, ὄλβιον καὶ εἰρηνικόν.

Ἡ ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Σεβασμιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Μετὰ πολλῆς συγκινήσεως ἠκούσαμεν ὅσα ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, ἐκπροσωποῦσα τὴν περὶ ἡμᾶς Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον καὶ λοιπὴν Ἱεραρχίαν μετὰ τῆς ὁμογενείας, προήχθη μετὰ περισσῆς γλαφυρότητος καὶ καλλιεπείας ἵνα προσφωνήσῃ ἡμῖν, συγχαίρουσα ἐπὶ τῇ ἐπιτολῇ τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος Κυρίου καὶ ἐνθέρμως εὐχομένη τὰ προσήκοντα ἐν τῇ εὐσήμῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγκαρδίως εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν, ἀγαπητοὶ ἐν Χῷ ἀδελφοί, καὶ πᾶσι τοῖς παρεστῶσι διὰ τὰ ἄδολα καὶ εἰλικρινῆ αἰσθήματα τῆς καρδίας ὑμῶν, διαβεβαιοῦντες ὅτι ταῦτα λίαν εὐαρέστως διέθηκαν τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἥτις πάντοτε διέβλεπε τὴν ἀγάπην ὑμῶν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος κατὰ τὴν διαρρεύσασαν συνεργασίαν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀδιαλείπτως ἐν ταῖς προσευχαῖς ἡμῶν ἐξαιτούμενοι παρὰ τοῦ Θεοῦ ὅπως τοῦτο τρέχῃ καὶ δοξάζηται ἐν ὀνόματι τοῦ Οὐρανίου Νυμφίου Αὐτῆς. Ἀντευχόμενοι πᾶσιν ὑμῖν τὰ ἴσα καὶ κράτιστα, δεόμεθα ὅπως ἡ χάρις Αὐτοῦ αὐτὴν μὲν στηρίζῃ καὶ φυλάσσῃ ἀπὸ παντὸς ἀνιαροῦ συμβάματος, ὑμᾶς δὲ ἐνδυναμοῖ, κρατύνουσα εἰς τὸ ἔργον ὑμῶν.

Ἀναμετροῦντες τὰς ἐργασίας πάντων καὶ ἑκάστου καθ' ἕκαστα, περὶ πολλοῦ λογιζόμεθα ταύτας, μὴ ἐπιλανθανόμενοι τῶν κόπων καὶ τῆς ἀγάπης, ἣν δεικνύετε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν εὐωδιασμῷ εὐαγγελικοῦ πνεύματος διακονοῦντες Αὐτῇ εἰς περιποίησιν τῆς δόξης καὶ τιμῆς Αὐτῆς, μετὰ προθυμίας ἀκούοντες εἰς τὴν φωνὴν Αὐτῆς, στήκοντες καὶ κρατοῦντες τὰς παραδόσεις καὶ πάντοτε μέν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι χαλεποῖς καιροῖς καὶ χρόνοις. Αἱ κοσμοσωτήριοι ἑορταὶ τοῦ Σωτῆρος σκορπίζουσι τὴν πνευματικὴν χαρὰν καὶ θυμηδίαν εἰς ἅπαντα τὸν πολυμέριμνον κόσμον, ἀνακινοῦσαι δὲ τὸ θεοστάλακτον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ αἴσθημα τῆς εἰρήνης, παρασκευάζουσι τοὺς πάντας εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ἀνατέλλοντος ἐνιαυτοῦ μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων εἰς τὸν δόλιχον αὐτοῦ.

Σήμερον, θείᾳ συνάρσει, γενόμενοι ἐπὶ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, ἐπ' αἰσίοις χαιρετίσωμεν τὴν ὑποδοχὴν αὐτοῦ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει, καὶ παρὰ τὰς ταλαιπωρίας καθόλου, ἃς δοκιμάζει ἡ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ ἐκσπάσαντος κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ συνταράσσοντος αὐτὴν πολέμου, ἂς εὐχηθῶμεν ὅπως τὸ νέον ἔτος ᾖ φορὸν τοῖς πᾶσιν ὑγείας, μεστὸν πάσης ἀγαθωσύνης καὶ εὐφροσύνης καὶ ἀπείραστον παντὸς κακοῦ καὶ ἀντιξόου συμβάματος τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ πληρώματι Αὐτῆς. Ἐν καθαρᾷ διανοίᾳ καὶ ἀδόλῳ ψυχῇ ἀναχθῶμεν πρὸς τὸν Οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα καὶ Παντουργέτην, τὸν ἐφορῶντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθικετεύσωμεν Αὐτὸν ὅπως ἡ τρικυμία τοῦ φοβεροῦ πολέμου κοπάσῃ καὶ τερματισθῶσι τὰ δεινὰ αὐτοῦ, ἐπέλθῃ ἡ γαλήνη καὶ ἡ τάξις καὶ ἁρμονία ἁπαντα-

χοῦ τῆς Οἰκουμένης, εἰρηνεύσῃ ὁ κόσμος καὶ σωθῇ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τοιούτου καὶ τηλικούτου πολέμου. Ἅπας ὁ κόσμος εἶνε ἐραστὴς τῆς εἰρήνης καὶ τρέχει ὄπισθεν αὐτῆς. Οἱ εἰρηνόφιλοι ἂς συντονίσωσι τὰς προσπαθείας αὐτῶν πρὸς ἀπόκτησιν τοσοῦτον πολυτίμου ἀγαθοῦ. Ἡ Ἐκκλησία καθ' ἑκάστην δέεται ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἅπαντες κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ νέου ἔτους δεηθῶμεν ὅπως ὁ Θεὸς ἐξ ὕψους τοῦ κατοικητηρίου Αὐτοῦ ἐξαποστείλῃ τὸ οὐράνιον δῶρον τῆς εἰρήνης καὶ οἱ λαοὶ ὑπὸ τὴν ἔμφρονα χειραγωγίαν τῶν κυβερνητῶν αὐτῶν ἀμέριμνοι καὶ ἡσύχιοι ἐπιδοθῶσιν εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν, νοματαγῶς βιοῦντες καὶ συζῶντες εἰρηνικῶς ἄνευ θλίψεων καὶ πικριῶν.

Τὸ νέον ἔτος εἴη εἰρηνικὸν καὶ σωτήριον πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου προφθάνοι ἡμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Ἡ Ἐπέτειος τῆς Ἐκλογῆς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος

Τῇ 18ῃ τοῦ μηνὸς αἰσίως συνεπληρώθησαν τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς εἰς τὸν πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ ἐπετείῳ τὸ σεπτὸν Πρόσωπον Αὐτῆς ἐγένετο ἀντικείμενον θερμῶν ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ, εὐλαβείας καὶ στοργῆς Κλήρου καὶ Λαοῦ. Ἐν πρώτοις ἐπεσκέφθησαν ἐν σώματι τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Αὐτῆς Γραφείῳ οἱ σεβ. ἅγιοι Συνοδικοὶ καὶ διὰ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰωακεὶμ ὑπέβαλον τὰς συγχαρητηρίους αὐτῶν προσρήσεις. Εἶτα ἐγένοντο δεκτοὶ ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλή, οἱ θεοφ. Ἐπίσκοποι καὶ ὁ ἱ. κλῆρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡγουμένου καὶ καταλλήλως προσφωνοῦντος τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Ἀδαμαντίου, καὶ ὑπέβαλον τὰ εὐλαβῆ αὐτῶν σεβάσματα, ἀσπασθέντες τὴν σεπτὴν Πατριαρχικὴν Δεξιάν. Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη ἑόρτιος Τράπεζα, παρακαθησάντων εἰς αὐτὴν τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν, τῶν θεοφ. Ἐπισκόπων, τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ἀνωτέρων λαϊκῶν ὑπαλλήλων τῆς Αὐλῆς.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐδέχετο συγχαρητήρια. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν προσελθόντων ἰδιαιτέρως ἐδέχθη τὸν ἐντιμ. Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Κούσταν, προσελθόντα ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ὑποπροξένου κ. Θ. Γρίβα, τὸν ἐντιμ. Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ρουμανίας κ. Ν. Λουκασίεβιτς καὶ τὰ μέλη τοῦ ἐντίμου Ν. Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπίσης ἔλαβε πλεῖστα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐκτὸς τῶν ἄλλων, κατὰ τὰς ἑξῆς ἑορτάς: — κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Μ. Ὡρῶν τῶν Φώτων καὶ τοῦ Ἁγιασμοῦ (5 τοῦ μ.) συγχοροστατοῦντας ἔχουσα τοὺς σεβ. Μητροπολίτας Προύσης, Ἴμβρου, Χριστουπόλεως, Λαοδικείας καὶ Αἴνου, λειτουργοῦντος, κατὰ τὴν τάξιν, τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. κ. Κυρίλλου μετὰ τοῦ πανοσιολ. Ὑπογραμματέως διακόνου κ. Μελίτωνος, — κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων (6 τοῦ μ.), τελέσασα καὶ τὸν Μέγαν Ἁγιασμόν, συγχοροστατοῦντας δὲ ἔχουσα τοὺς σεβασμ. Μητροπολίτας Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου, Θεοδωρουπόλεως, Λαο-

·δικείας καὶ Αἴνου, λειτουργοῦντος τοῦ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Καλλινίκου μετὰ τοῦ Δευτερεύοντος κ. Μελετίου — καὶ τὰς Κυριακὰς τῆς 7ης, 14ης, 21ης καὶ 28ης τοῦ μηνός.

— Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (27 τοῦ μ.), ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἱσταμένη ἐν τῷ Παραθρονίῳ, τῆς ἱ. εἰκόνος τοῦ Ἁγίου, κατὰ τὴν τάξιν, τοποθετηθείσης ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ.

— Εὐλαβεῖ παρακλήσει τῆς οἰκείας ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου (6 τοῦ μ.). Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Μελίτων. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐγένετο ἰδιαιτέρως εὐλαβὴς ὑποδοχή, ἐν μέσῳ ἐκδηλώσεων βαθυτάτου σεβασμοῦ ἀπὸ μέρους τοῦ ἱ. κλήρου, τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ συρρεύσαντος πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος.

Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Μετὰ ἰδιαιτέρας μεγαλοπρεπείας ἑωρτάσθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ ἐπέτειος τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἡ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν τριῶν μεγίστων τῆς Οἰκουμένης Φωστήρων καὶ Διδασκάλων συμπανηγυριζομένη Ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων. Κατά τε τὸν Ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς καὶ κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συγχοροστατούντων κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Σάρδεων, Ἡλιουπόλεως, Ἴμβρου, Θεοδωρουπόλεως καὶ Αἴνου. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱ. Ἄμβωνος ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος. Ἐν τέλει τῆς θείας Λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω τρισάγιον ἐπὶ προτεθειμένου δίσκου κολλύβων καὶ ἐμνημόνευσεν ἰδιαιτέρως τῶν ἀοιδίμων Ἱδρυτῶν, Εὐεργετῶν, Σχολαρχῶν καὶ Καθηγητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς. Μεταξὺ τοῦ προσελθόντος λοιποῦ εὐσεβοῦς λαοῦ παρέστησαν ἐν τῷ ἱ. Ναῷ ἡ Ἐφορεία τῆς Μ. Σχολῆς, ἡ τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου καὶ ἄλλαι σχολικαὶ Ἐφορεῖαι, οἱ καθηγηταί, οἱ μαθηταὶ τῆς Μ. Σχολῆς καὶ ἄλλων Σχολῶν καὶ πλεῖστοι ἐκ τοῦ κόσμου τῶν διανοουμένων.

Ὀνομαστήρια.

— Ἐπὶ τῇ ὀνοματικῇ ἑορτῇ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Τιμοθέου, μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Μακαριότητος ἀντηλλάγησαν κατάλληλα τηλεγραφήματα.

— Τοῖς κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἀγαγοῦσιν ὡσαύτως τὴν ἑορτὴν αὐτῶν σεβ. Μητροπολίταις: Δράμας κ. Βασιλείῳ, Φλωρίνης κ. Βασιλείῳ καὶ Σιδηροκάστρου κ. Βασιλείῳ (1 τοῦ μ.), Ροδοπόλεως κ. Κυρίλλῳ καὶ Πολυανῆς κ. Κυρίλλῳ (18 τοῦ μ.), Κρήτης κ. Τιμοθέῳ καὶ Αὐστραλίας κ. Τιμοθέῳ (22 τοῦ μ.), τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβιβάσθησαν διὰ σεπτῶν Αὐτῆς γραμμάτων.

— Τὸν ἑορτάσαντα ὁμοίως πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονον κ. Μάξιμον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη αὐτοπροσώπως.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Βαϊραμίου (20 τοῦ μ.), ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνεχάρη τῷ ἐξοχωτάτῳ Νομάρχῃ τῆς Πόλεως κ. Λ. Κιρδὰρ καὶ τῷ Διευθυντῇ τῆς Ἀστυνομίας κ. Μουζαφὲρ Ἄκαλιν, μεταβὰς καὶ καταλιπὼν κατ' οἶκον ἐπισκεπτήριον ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων κ. Εὐθ. Μαυρίδου. Καταλλήλως τὰ συγχα-

ρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβιβάσθησαν καὶ τῷ Ὑποδιοικητῇ Φατὴχ ἐντιμ. κ. Ρεμπῆ καὶ τῷ Ἐπάρχῳ Φαναρίου κ. Ν. Κολδάς.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων ἐπισκεφθεὶς ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ Ἀρμενικῷ Πατριαρχείῳ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ αὐτοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα (27 τοῦ μ.), πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξενείου τῆς Γιουγοσλαυΐας, ἐγένετο πανηγυρικὴ λειτουργία ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ Ἁγιορειτικῷ Μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, προεξάρχοντος τοῦ Πρωθιερέως τῆς ἐνταῦθα Γιουγοσλαυϊκῆς Παροικίας αἰδεσιμολ. κ. Πέτρου Χαϊδούκοβιτς. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως, διαβιβάσας τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῷ ἐντιμ. Γενικῷ Προξένῳ τῆς Γιουγοσλαυΐας κ. Χατζητζώρτεβιτς.

Ἐπισκέψεις.

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ὑπέβαλον τὰ ἑαυτῶν σέβη: — τῇ 10ῃ ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμότατος κ. Γεώργιος Κούστας, — τῇ 13ῃ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων ἐντιμ. κ. Ἀχιλλεὺς Μόσχος, ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἀναχωρήσεως αὐτοῦ δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, — καὶ τῇ 29ῃ ὁ ἐντιμ. κ. Θεόδωρος Γρίβας Γαρδικιώτης, τέως Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα, ἐπὶ τῇ ἐντεῦθεν ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Παρισίοις νέαν αὐτοῦ θέσιν, καὶ ὁ ἐντιμ. κ. Γεώργιος Μπένσης, νέος ἐνταῦθα Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων.

— Ὡσαύτως προσελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ 31ῃ τοῦ μηνὸς ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ νέος ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐντιμ. κ. René Binet καὶ ὑπέβαλε τὰ ἑαυτοῦ σέβη, ἐκζητήσας τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ἐνταῦθα καθηκόντων αὐτοῦ. Τῇ Α. Ἐντιμότητι ἐγένετο ἡ προσήκουσα, κατὰ τὴν τάξιν, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑποδοχή, ἀντεπεσκέφθη δὲ αὐτὴν τῇ ἐπαύριον ἐν τῷ Γενικῷ Προξενείῳ τῆς Γαλλίας ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

Πατριαρχικὴ ἀντιπροσώπευσις.

— Ἐν τῷ τελεσθέντι τῇ Κυριακῇ, 21 τοῦ μ., ἐν τῷ ἱ. ναῷ Ἁγίου Νικολάου Τζιβαλίου μνημοσύνῳ ὑπὲρ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Συσσιτίου τῆς Κοινότητος ἀειμν. Ἀθ. Κωνσταντινίδου, ἐπὶ τῇ 35ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος.

— Θανούσης τῇ 4ῃ τοῦ μηνὸς τῆς ἐνταῦθα ἐγκατεστημένης συζύγου τοῦ ἄλλοτε Πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας ἀειμνήστου δεσποίνης Βέρας Τσαρίκωφ, τῆς νεκρωσίμου αὐτῆς ἀκολουθίας, ψαλείσης ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Θ. Μεταμορφώσεως Σισλῆ, προέστη, ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τιμώσης τὸν ἐπὶ ἰδιαζούσῃ ἀφοσιώσει πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν διακριθέντα εὐσεβῆ οἶκον Τσαρίκωφ, ὁ σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Πολύκαρπος. Τὰς συλλυπητηρίους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβίβασε, παραστὰς ἐν τῇ κηδείᾳ, ὁ πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου διάκονος κ. Μελίτων.

Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

— Εἰς τὴν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἱερέως Κωνσταντίνου Κωστηλοπούλου χηρεύσασαν ἱερατικὴν θέσιν Χάσκιοϊ διωρίσθη ὁ ἱερομ. Μελέτιος Ὀρφανίδης.

— Συμπληρωθείσης εἰκοσιπενταετίας τῆς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Σταυροδρομίου συνεχοῦς καὶ ζηλωτῆς ἐν πνεύματι ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν πάτριον μουσικὴν παράδοσιν ἱεροψαλτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ αὐτόθι ἀριστεροῦ ἱεροψάλτου κ. Ὀδυσσέως Θεοδωρίδου, πρωτοβουλίᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἱ. Ναοῦ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἑωρτάσθη τὸ γεγονὸς διὰ πανηγυρικῆς λειτουργίας ἐν τῷ εἰρημένῳ ἱ. Ναῷ τῇ Κυριακῇ, 21 τοῦ μ., προεξάρχοντος αὐτῆς τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων κ. Γερμανοῦ. Ἔν τε τῇ θ. λειτουργίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐπακολουθησάσῃ ἑορτίῳ δεξιώσει ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ ἱ. Ναοῦ παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ ἐκ τῶν Πατριαρχ. Ἐφημερίων πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γεράσιμος, διαβιβάσας τῷ ἑορτάζοντι τὴν σεπτὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν. Ἐξ ἀποφάσεως τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐγκριθείσης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐξεφράσθη τῷ ἑορτάσαντι ἱεροψάλτῃ καὶ διὰ γράμματος τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐαρέσκεια.

Θάνατος ἱερέως.

Τῇ 21ῃ τοῦ μηνός, κατόπιν ἀσθενείας, ἀπεβίωσε καὶ τῇ ἐπαύριον ἐκηδεύθη ἐν Χάσκιοϊ, ὁ τῆς ἐνορίας ταύτης ἱερατικῶς Προϊστάμενος ἀρχιμ. Κωνσταντῖνος Κωστηλόπουλος. Τῆς κηδείας προέστη ὁ σεβ. Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, ἐκφωνήσας καὶ κατάλληλον ἐπικήδειον, μετέσχον δὲ αὐτῆς πολλοὶ τῶν ἱερέων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ὁ ἀποβιώσας ἱερεύς, ἑβδομηκοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἀπὸ τριακονταετίας ἱεράτευσεν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ὑπηρετήσας μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως ἐν διαφόροις κοινότησιν. Ἡ κοινότης Χάσκιοϊ, παρ' ᾗ καὶ εἰς προηγουμένην περίοδον διηκόνησεν, ἐξεδήλωσεν ἰδιαιτέραν εὐλάβειαν πρὸς τὴν μνήμην αὐτοῦ κοινοτικῇ δαπάνῃ καὶ μετ' ἐκδηλώσεων πολλοῦ σεβασμοῦ κηδεύσασα αὐτόν.

Εἴη αὐτοῦ αἰωνία ἡ μνήμη!

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ ἱ. Σύνοδος, μετὰ τὴν πάροδον τῶν Ἁγίων Ἑορτῶν, ἐπανέλαβε καὶ αὖθις τὰς ἐργασίας αὐτῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀσχοληθεῖσα ἐν τακτικαῖς συνεδρίαις καὶ ἐκτάκτοις συσκέψεσιν αὐτῆς ἐπὶ διαφόρων κανονικῶν καὶ διοικητικῶν ζητημάτων ἀφορώντων ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου: Κρήτης, Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας καὶ Δωδεκανήσου, ὡς καὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων γενικωτέρας ἐκκλησιαστικῆς φύσεως.

Ἱ. Μητρόπολις Αὐστραλίας.

Τῇ 3ῃ παρελθ. μηνὸς Δ/βρίου ἑωρτάσθη ἐν τῷ ἐν Σίδνεϋ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἡ τεσσαρακονταετηρὶς ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Σεβ. Μ. Αὐστραλίας κ. Τιμοθέου εἰς τὴν ἐνεργὸν ἐκκλ/κὴν διακονίαν. Τὸ γεγονὸς ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐξαιρετικῶν πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς Α. Σεβ. τιμητικῶν ἐκδηλώσεων ἀπὸ μέρους τοῦ τε ποιμνίου Αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων ἐν Αὐστραλίᾳ θρησκευμάτων καὶ τῶν παραστάντων κατὰ τὴν τελετὴν ξένων. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ γράμματος Αὐτῆς διεβίβασε τῷ σεβ. Ἱεράρχῃ τὰς ἐπὶ τούτῳ συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ Αὐτῆς ὑπὲρ συνεχίσεως ἐν μακρότητι ἡμερῶν καὶ ὑγείᾳ ἀστεμφεῖ τῆς ζηλωτῆς αὐτοῦ ποιμαντορικῆς δράσεως.

Ἅγιον Ὄρος.

Συνεπείᾳ γράμματος τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Βελιγραδίου κ. Γαβριὴλ παρεσχέθη ἐκκλ/κὴ ἄδεια πρὸς μετάβασιν εἰς Ἅγιον Ὄρος τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου κ. Διονυσίου Μιλιβόγιεβιτς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὑπ' ἀρ. 2170/1940 ἐδημοσιεύθη ἀναγκαστικὸς νόμος «*περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*» περιλαμβάνοντος 63 ἄρθρα καὶ διαιρουμένου εἰς κεφάλαια: περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, περὶ τῆς τακτικῆς ἱ. Συνόδου, περὶ Β. Ἐπιτρόπου, Συνοδικοῦ Γραφείου, διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκλογῆς τῶν ἀρχιερέων, καταλόγου ἐκλογίμων, καθηκόντων ἀρχιερέων, βοηθῶν ἐπισκόπων, διαθεσιμότητος ἀρχιερέων, γραφείων τῶν μητροπόλεων. Γενικαὶ καὶ μεταβατικαὶ διατάξεις.

Κατὰ τὸ 13 ἄρθρον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος περιλαμβάνει τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ 64 μητροπόλεις, ὧν 31 τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ 33 τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχ. θρόνου.

Αἱ πρῶται εἶνε αἱ ἑξῆς: 1) Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 2) Ἀργολίδος, 3) Ἄρτης, 4) Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως 5) Γυθείου, Οἰτύλου καὶ Κυθήρων, 6) Δημητριάδος, 7) Ζακύνθου, 8) Ἠλείας, 9) Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, 10) Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, 11) Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, 12) Καρυστίας καὶ Σκύρου, 13) Κερκύρας καὶ Παξῶν, 14) Κεφαλληνίας, 15) Κορινθίας, 16) Λαρίσσης καὶ Πλαταμῶνος, 17) Λευκάδος καὶ Ἰθάκης, 18) Μεγαρίδος, 19) Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, 20) Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, 21) Μεσσηνίας, 22) Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, 23) Παροναξίας καὶ Θήρας, 24) Πατρῶν, 25) Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου, 26) Τρίκκης καὶ Σταγῶν, 27) Τρυφιλλίας καὶ Ὀλυμπίας, 28) Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, 29) Φθιώτιδος, 30) Φωκίδος καὶ 31) Χαλκίδος.

Αἱ δεύτεραι εἶνε αἱ ἑξῆς: 1) Ἀλεξανδρουπόλεως, 2) Βερροίας καὶ Ναούσης, 3) Γρεβενῶν, 4) Δράμας, 5) Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος, 6) Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης, 7) Ἐδέσσης καὶ Πέλλης, 8) Ἐλασσῶνος, 9) Ἐλευθερουπόλεως, 10) Ζιχνῶν, 11) Θεσσαλονίκης, 12) Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου, 13) Ἰωαννίνων, 14) Κασσανδρείας, 15) Καστορίας, 16) Κίτρους, 17) Λήμνου, 18) Μαρωνείας καὶ Θάσου, 19) Μηθύμνης, 20) Μιτυλήνης, 21) Νευροκοπίου, 22) Νικοπόλεως, 23) Ξάνθης, 24) Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν, 25) Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, 26) Σάμου καὶ Ἰκαρίας, 27) Σερβίων καὶ Κοζάνης, 28) Σερρῶν, 29) Σιδηροκάστρου, 30) Σισανίου καὶ Σιατίστης, 31) Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως, 32) Φλωρίνης καὶ 33) Χίου.

Κατὰ τὸ 32 ἄρθρον ἕκαστος ἀρχιερεὺς ἐν τῇ θ. λειτουργίᾳ μνημονεύει «τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», οἱ δὲ τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμ. Π)χείου καὶ τοῦ ἑκάστοτε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Οἱ πτυχιοῦχοι τῆς ἐν Χάλκῃ ἱ. Θεολ. Σχολῆς ἄγαμοι κληρικοὶ δύνανται νὰ καταλάβωσιν ὀργανικὰς θέσεις ἐν τῷ ***Γραφείῳ τῆς ἱ. Συνόδου***: ἀρχιγραμματέως, γραμματέως, ὑπογραμματέως, ἀρχειοφύλακος, πρωτοκολλητοῦ, κωδικογράφου καὶ γραφέως (ἄρθρ. 12 παράγρ. 5) καὶ ἐν τοῖς ***Μητροπολιτικοῖς Γραφείοις***: πρωτοσυγκέλλου καὶ γραμματέως (ἄρθρ. 43 παράγρ. 1 καὶ 2) καὶ νὰ ἐγγραφῶσι ἐν τῷ πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων καταλόγῳ κεκτημένοι καὶ ἄλλα ὁριζόμενα προσόντα (ἄρθρ. 19 παράγρ. 2 ε).

Ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἀποδοχῶν μετὰ τῶν νομίμων προσαυξήσεων, προκειμένου περὶ τῶν μητροπολιτῶν τῶν Ν.

Χωρῶν, συνυπολογίζεται καὶ ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν ὡς καθηγητῶν, ἢ ὡς γραμματέων τῆς ἱ. Συνόδου τῶν Πατριαρχείων ἢ καὶ Πρωτοσυγκέλλων (ἄρθρ. 34 παρ. 1), ἔτι δὲ διασαφηνίζεται, ἐν ἀναφορᾷ εἰς προηγούμενον νόμον, ὅτι συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου τῶν Πατριαρχείων οὐ μόνον τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀλλὰ καὶ τῶν νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποχωρησάντων μητροπολιτῶν τῶν Ν. Χωρῶν (ἄρθρ. 34 παρ. 5).

† ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Τὴν 22ᾳ παρελθόντος μηνὸς Δεκεμβρίου μετέστη πρὸς Κύριον ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Περιστερᾶς ***Εὐστάθιος Σκάρπας***, βοηθὸς ἐπίσκοπος παρὰ τῷ σεβ. Μ/τῃ Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδωνι. Ὁ μεταστὰς πάσχων τοὺς νεφροὺς ἐνοσηλεύετο ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Νοσοκομείῳ «Εὐαγγελισμός», ἐν ᾧ καὶ ἀπεβίωσε. Τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνήγγειλε τηλεγραφικῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὁ σεβ. Μ/της Ἰωαννίνων. Τῆς κηδείας τοῦ μεταστάντος προέστη κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακαρ. Ἀρχ/που Ἀθηνῶν ὁ θεοφ. Ἐπίσκοπος Ταλαντίου κ. Παντελεήμων.

Τοῦ ἀοιδίμου Ἐπισκόπου Περιστερᾶς Εὐσταθίου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!